

*Déva dnés' presúšcest-
vennago raždáet, i zemljá
vertép nepristúpnomu pri-
nósit. Angeli s pástyr'mi sla-
voslóbujat, volsvi že so zve-
zdóju putěšestvujut: nás bo
rádi rodisja otročá mádo,
prevěčnyj Bog.*

Iz bogoslužja v stari slovenščini

Leto XII

1963

Štev. 6

JUNIJ

MISLI

(Thoughts)

Mesečnik za versko
in kulturno življenje
Slovencev v Avstraliji

★

Ustanovljen leta
1952

★

Urejuje in upravlja
P. Bernard Ambrožič
O.F.M.

Tel.: FM 1525

★

Naročnina £ 1-0-0
letno se
plačuje vnaprej

★

Naslov: MISLI
P.O. Box 136
Double Bay, Sydney.

★

Tisk: Mintis Pty. Ltd.,
417 Burwood Rd., Belmore,
Sydney. Tel. 75-7094

IZDANJA VII. LETNIKA SL. KULT. AKCIJE PRIHAJAJO

Doslej smo prijeli:

MEDDOBJE zvezek 1 — 2, strani 124. Zelo bogata in pestra vsebina. Leposlovje, razprave, ocene, poročila. Cena £ 1-0-0.

SIVI DNEVI, strani 106, spisal, **Marko Kremžar**. Črtice iz ljubljanskih zaporov po vrnitvi iz Vetrinja. Vsaka črtica zase je velika umetnina. Vse skupaj sestavljajo celoto, da se berejo kot ena sama sijajna povest. — Cena £ 1-0-0.

Pričakujemo nadaljnjih izdanj: **Fran Zore: Pesmi — Meddobje 3-4 — Karel Mauser: Ljudje pod bičem I. del.** Dolgo hodi pošta iz Argentine, pa tudi publikacije ne izidejo vse naenkrat. Ko dobimo nadaljnje, bomo poročali.

Članarina za vse publikacije VII. letnika znaša 90 šilingov za broširana izdanja, za vezana 110 šil.

NADALJE PRIPOROČAMO:

ZBORNİK Svobodne Slovenije za 1963 — imamo le še nekaj izvodov za prodajo. Cena: £ 1-0-0, za poštnino 2 šil.

ZGODOVINSKI ATLAS SLOVENIJE, kaže usodo slovenskega ozemlja od rimskih časov do danes. Cena £ 2-10-0.

FINŽGAR, VII. zvezek: LETA MOJEGA POTOVANJA, Cena £ 1-0-0, za poštnino 2 šil.

RICCIOTTI: Življenje Jezusovo. Izdala Mohorjeva v Celovcu kot izredno izdanje svojih knjig. Svetovno priznano odlično delo. — Cena £ 2-10-0 in poštnina 2 šil.

KNJIGE DOBITE PRI "MISLIH"

DHAULAGIRI. — Doživljaji Slovencev v himalajskih gorah. Spisala Bertonec in Arko. Vezana knjiga — £ 1-10-0.

POVESTICE — Iz zbirke spisov pisatelja Stanka Majcena. Izdala Slov. Kulturna Akcija. — Vezana knjiga — £1-0-0

NOVELE IN ČRTICE — Iz zbirke pisatelja Pavla Perka. Izdala Mohorjeva v Celju. Vezana knjiga £1-0-0.

DNEVI SMRTNIKOV. — Zbirka najboljših črtic v emigraciji. Izdala SKA. Vezana knjiga £1-0-0.

ZEMLJA — zelo lepa povest Karla Mauserja — 6 šil.

DANTE: P E K E L. Izdala Slov. Kulturna Akcija v prevodu dr. Tineta Debeljaka. £ 1-0-0.

NOVA PESEM, 14 prelepih črtic Vinka Beličiča. Ocenjeno napisal L. Klakočar v julijski številki **MISLI.** — £ 1-0-0

KAR PO DOMAČE — Zelo zanimiva in šaljivo poetična knjiga. Izdala Baragova založba v Argentini — £1-0-0.

HEPICA — vesela povest o gorenjski papigi. Izdala Sl. Kult. Akcija — Cena £1-0-0.

OVČAR MARKO — Jalnova povest, prva iz zbirke **VOZARJI.** Tako lepa kot Tri zaobljube. — 10 šil.

SLOVEN IZ PETOVIJE, zgodovinska povest Stanke Cajnkarja iz časov sv. Metoda. — 10 šil.

BARAGO NA OLTAR! — £ 0-10-0. Ves pomen Baragov in vse delo za njegovo oltarno čast je popisano v tej knjigi.

S I V I D N E V I — spisal Marko Kremžar, izdala Slov. Kulturna Akcija v Argentini. Odlično delo, ne odložiš, dokler ne prebereš do zadnje strani. Cena £ 1-0-0, poštnina 1 šil.

TONČE S SLOMA — Povest iz Slomškove mladosti. Spisal p. Bernard Ambrožič. — 10 šil.

LETO XII.

JUNE, 1963

ŠTEV. 6.

OB SPOMINU NA PAPEŽA JANEZA XXIII

Težko je kaj zapisati, ko je že v nekaj urah po smrti domala ves svet izrekel o njem svoje misli in to v skoraj samih superlativih.

Ni dvoma, da je veliki mož to zaslužil in je bilo iskreno. Kdor je kaj rekel ali zapisal, mu je besede narekovalo srce.

Je nekaj čudovitega in občudovati moramo božjo Previdnost, ki vse vodi in uravnava.

Drži, da je bil sv. Oče Janez XXIII. izreden mož. Nenavadno ljubezniv kot človek, globok kot mislec, podjeten in delaven kot papež.

Da je pa mogel biti vsemu svetu in domala vsakemu človeku tako blizu, tako znan in privlačen, da je bil tako splošno priljubljen in občudovan, pri tem imajo v visoki meri zaslugo današnja lahka in hitra obveščevalna sredstva. Tisk, radio, televizija . . . In skoraj enako nagel promet: avto, lealo. In — nobene velike vojne.

Tako lepo se je ujelo to dvoje: Tak papež, da je kar vlekkel nase, pa polno sredstev, ki so omogočala, da je privlačeval bolj in bolj.

Ne bo držalo v zgodovini, da je Janez XXIII. bolj kot katerikoli njegovih prednikov zaslužil vse mogoče superlative. Brez dvoma je bil eden največjih. Pa bi bil verjetno še marsikdo pred njim tako "blizu sveta", če bi živel v dnevih zgoraj omenjenih pogojev.

In nasprotno: Če bi namesto Janeza XXIII. sedel na Petrovem prestolu "neprivlačen" papež, bi kljub vsem tem ugodnim pogojem ostal daleč od sveta.

Veseli nas in ponosni smo, ko gledamo, kako tudi nekatoličani in celo nekristjani proslavljajo Janeza XXIII. Vsi pa se skušajmo zavedati, da je imel rajni papež pri vsem svojem početju samo en namen: približati svetu Boga in Bogu svet.

Čeh in dva Slovenca

V ISTEM ČASU ŽIVELI — blizu skupaj umrli, skoraj obenem svetniško zasloveli — vsi trije škofje — pa jim pota do oltarja ne tečejo vstric. Kako to?

Janez Nepomuk Neumann

Rodil se je 28. marca 1811 blizu Budjejevic na Češkem. Po končani gimnaziji je vstopil v misijonski red očetov redemptoristov, ki ga je ustanovil sv. Alfonz Ligvorijski. Z veliko pozornostjo je prebiral pisma, ki jih je pošiljal iz Amerike misijonar med Indijanci, **Friderik Baraga**, in so jih razni listi v Avstriji redno objavljali.

Leta 1836 — 6 let za Baragom — je odšel tudi sam v Ameriko, svetniško živel in 1. 1852 postal škof v Filadelfiji. Umrli je 8 let pozneje, 1.1860, torej 8 let pred Baragom. Neumann in Baraga sta se v Ameriki osebno spoznala in bila velika prijatelja.

Ze leta 1884 so začeli z uradnim postopkom za razglasenje Neumannovega svetništva. **Škofijski proces** se ni posebno dolgo vlekel, nato se je začel **apostolski postopek** v Rimu in Janez Nepomuk je kmalu dobil naslov "častitljiv služabnik božji." To pomeni prvo uradno stopnjo do oltarja. Verniki so se zatekali k njemu za razna uslišanja in sčasom predložili Rimu dva čudeža nadnaravnega ozdravljenja, ki sta se zgodila na Neumannovo priprošnjo. Rim je zadevo temeljito preiskal in oba čudeža potrdil.

V tem mesecu — 23. junija 1963 — bo sv. Oče Janez XXIII. **Janeza Nepomuka Neumanna proglasil za blaženega**. Častili ga bomo na oltarju.

Anton Martin Slomšek

Rodil se je 1.1800, živel v sluhu svetosti, postal škof in umrl 1.1862 v Mariboru.

Škofijski postopek za njegovo blaženstvo (beatifikacijo) se je uradno pričel zgodaj v prvi polovici sedanjega stoletja in dozorel prav za stoletnico smrti — v letu 1962. Od tedaj dalje teče **apostolski postopek** v Rimu in Slomšek ima naslov "častitljiv služabnik božji."

Kako dolgo bo tekel apostolski postopek, ve samo Bog. Kako vsak od nas lahko pomaga, bomo še mnogo slišali. Da imamo v Rimu Slovenca, ki kot "postulator" zadevo potiska proti zaključku, in da je njegov namestnik za Avstralijo p. **Odilo Hajnšek OFM**, vemo že iz prejšnje številke MISLI.

Friderik Irneej Baraga

Rodil se je leta 1797, odšel v Ameriko 1930. postal škof v škofiji, ki jo je sam ustanovil, umrl v sluhu svetosti 1868. Od vseh treh je torej dosegel najvišjo starost in opravil silno veliko delo. Vendar je — zadnji na vrsti.

Takoj po smrti so ga mnogi zasebno začeli častiti ko svetnika. Priporočali so se mu v raznih zadevah za priprošnjo. Vedeli so povedati, da je bilo dokaj bolj ali manj čudežnih uslišanj, toda ker ni bilo nikakega uradnega postopka, ni nihče zapisoval in še manj preiskoval resničnost pri-povedovanja.

Šele 1.1930 — ob stoletnici Baragovega pri-hoda v Ameriko so **slovenski frančiškani v Lemon-tu s sodelovanjem** drugih rojakov ustanovili "**Baragovo zvezo**", ki naj bi budila zanimanje za Baragov dvig na oltar. Zveza je mnogo naredila v tem smislu. Najprej med Slovenci v Ameriki in med verniki škofije Marquette v Michiganu, kjer je Baraga umrl, prav kmalu se je pridružila gi-

banju tudi ljubljanska škofija, Baragova rojstna. Končno se je gibanje razširilo med vse verne Slovence in tudi verne Amerikance — med te neravnost iz Marquette.

Toda vse to je bilo šele **ljudsko gibanje**. Precej časa je vzelo, da je Baragovo Zvezo (Bishop Baraga Association) prevzela na svoje ime marquetteška škofija in začela tudi **uradni postopek pod škofovim vodstvom**. Dokler tega ni bilo je vse drugo delo le malo pomagalo. Slovenci sami bi nikoli ne mogli svojega Baraga spraviti na oltar, tudi ne, če bi obe škofiji v domovini še tako živahno pritiskali na to. Cerkveni predpisi namreč zahtevajo, da more začeti uradni postopek le tista škofija, kjer je svetniški kandidat umrl.

Odkar je škofija v Marquette uradno prevzela skrb za Baragovo poveličanje, delo poteka ugodno, toda zelo zelo počasi. Človek bi dejal, da je to "zakrivil" Baraga sam. Je namreč silno veliko pisal — knjige, članke, pisma, osebne zapiske, — uradne listine — in to v kakih sedmih jezikih, pravijo. Mnogo tega se hrani po raznih arhivih in zasebnih zbirkah širom po Evropi in Ameriki. Vse je treba skrbno zbrati in še skrbneje pregledati, če ni Baragu kdaj ušla na papir kakšna beseda, ki bi pričala zoper njegovo svet-

ništvo. Ameriška Baragova Zveza to delo vrši že mnogo let, sodelujejo Slovenci v Ameriki in v domovini, pa tudi kajpada Amerikanci. Delo je toliko težje, kolikor bolj se odmika čas po Baragovi smrti. Je pri stvari kar nekaj usodnega, da tako dolgo ni prišlo do uradnega **škofijskega postopka**. Kdo ve, če ne bi tedaj Baraga svojega vrstnika Janeza Neumanna vsaj došel, če že ne prehitel.

Lep korak naprej

Vendar nikakor ni prepozno. Imamo celo zagotovilo, da se bo tudi Baragova zadeva v doglednem času premaknila **iz škofije v sam Rim**, kakor se je Slomškova lani in Neumannova že dosti poprej. Najnovejši Baragov **Bulletin**, ki ga izdaja po večkrat na leto marquetteška škofija in z njim budi delo za Baragovo poveličanje, prinaša upapolno poročilo. Prinesel ga je iz Rima sedanji **škof Tomaž Noa**, ki je poljskega rodu in zelo vnet za Baragovo beatifikacijo. O tem bomo poročali v julijski številki naših MISLI.

Pripomba: Zaradi smrti papeža Janeza je seveda odložena na nedoločen čas beatifikacija Neumanna.

"DELA VSKI KAPLANI" po tovarnah v Viktoriji

V VIKTORIJI JE ŽE NAJMANJ OSEM velikih tovarn, ki imajo za svoje delavce "kaplana" povsaj en dan na teden. Pravijo, da je to šele začetek. Tudi je treba takoj povedati, da tu ne gre le za katoliške duhovnike, ampak tudi za kaplane drugih krščanskih izpovedanj. Nekatero tovarno imajo katoliškega kaplana, druge protestantskega.

Kaj je njegovo delo?

Naj nam pove jezuit Fr. W. G. Smith, ki je kaplan v tovarni za kemikalije v Yarravillu. Katoliški delavci v tej tovarni so v veliki manjšini.

"Hodim po tovarni sem in tja ter se pogovarjam z delavci različnih veroizpovedanj. Poslušam jih, ko mi razlagajo svoje težave in probleme. Kolikor morem kot pristjan, pomagam vsem z dobrimi sveti in pojasnili".

Mnogi delavci — in seveda delavke — imajo težave družinskega življenja. Harmonija v zakonih je v nevarnosti pogosto zaradi menjavanja shtov v tovarnah, itd. Pogostne so težave zaradi

bolezni, stanovanjskih vprašanj in podobno. Spričo razpadlih družin je dodano vprašanje: kam z otroki? Pa delavci tudi pogosto vprašajo, kakšne dolžnosti imajo do tovarne in kakšne tovarna do njih. In: kakšne dolžnosti do delavskih unij in obratno.

V vseh takih zadevah lahko kaplan vsake vere da človeku dober odgovor, da se je le sam poprej dobro poučil, kako je mogoče pomagati. Kadar je pa na vrsti vprašanje vere same, so kaplani različnih ver med seboj možato domenjeni, da bo vsak poslal človeka h kaplanu tiste vere, kateri vpraševalec pripada.

Kdo "nastavlja" te kaplane?

Ne tovarna, ne unija, ne kakšna Cerkev.

Na pobudo angleškega duhovnika, ki je pred leti prišel v Melbourne iz Anglije, so duhovniki raznih ver med seboj organizirali takozvan "Misijon za delavstvo" — Industrial Mission — in vse delo se vodi iz te centrale. Kaplani, ki že de-

Konoc str. 191

Božil tipka

★ NAŠI MATERINSKI PROSLAVI, KATERI sem omenil v zadnji številki, sta prav lepo izpadli. Otroci melbournske Slomškove šole so se dobro odrezali, gojenci šentalbanske šole Simona Gregorčiča pa prav tako. Mamice so bile zadovoljne, ostali gledalci pa tudi. Otroci so obljubili, da se bodo tudi za Fathers' Day kaj lepega naučili.

Vse priznanje Sernečevi Anici, ki tako požrtvovalno vodi obe šoli.

★ Ime Friderika Baraga je prišlo — verjetno prvikrat v Avstraliji — v katalog umetniške razstave. Victorian Artists Society je od 6. do 18. maja priredila v svojih razstavnih prostorih "Autumn Exhibition". Vlado Doric je razstavil doprsni Baragov kip, ki ga je napravil za naš hostel. — Razstavljal je tudi model kipa Slovenke, ki krasí naše grobove na pokopališču Keilor. Model je bil v katalogu označen kot "Slovene Mother".

★ Ime Baragov dom tudi vedno bolj izpodriva staro ime Padua Hall. Večina avstralskih prijateljev hiše in obiskovalcev naše kapelice je novo ime že sprejela, četudi Baragovo ime še malo trdo izgovarjajo. Razdelil sem že lepo število Baragovih sličic s kratkim življenjepisom v angleščini. Naj vedo, da ime Baragov dom ni iz zraka vzeto.

Zanimivo je pa tudi to, da Baraga tako malo Slovencev pozna. Vesel sem, da so MISLI letos začele objavljati Baragov življenjepis. Vsa Amerika ga pozna, pa bi bil tuj nam, ko je vendar naše gore list?!

★ Kaj pa poroke? — Dne 11. maja sta se poročila pri Mariji Pomagaj v Kew Vladimir Kmetec in Bara Matešič. Ženinov rojstni kraj so Pongerce, okraj Ptuj, nevesta pa je iz Gorincev, župnija Bosiljevo. — Dne 25. maja je bila slovenska poroka v Adelaidi: v cerkvi Srca Jezusovega v Hindmarshu sta si obljubila zvestobo Jožef Pahor in Marija Ivančič. Jože je doma iz Nove vasi, žup-

nija Opatje selo, nevesta pa iz Malih Loč, župnija Hrušica. — Dne prvega junija se je poročil Ivan Čar, najmlajši iz znane družine Hartmanovih. V cerkvi Bl. Oliverja v Pascoe Vale je pričakal svojo nevesto, Beverley June Schultz. John je bil rojen v Rušah, nevesta pa v Avstraliji. — Pri Mariji Pomagaj v Kew sta se ta dan poročila dva para. Franc Verko, ki je od svojega prihoda v Melbourne živel v Baragovem domu, je rekel "da" Olgi Miklavčič, ki je v maju dospela iz Slovenije. Franc je Korošec, rojen na Ojstrici pri Dravogradu, nevesta pa je iz Šenčurja pri Kranju. Franc je klarinetas našega hišnega orkestra in upam, da tudi po poroki ne bo pozabil na klarinet. — Adolf Samsa pa je dobil za ženo Jožefo Žnidaršič. Ženin je iz Šembij pri Ilirski Bistrici, nevesta iz Notranjske, rojena v Dolenji vasi pri Cerknici.

Vsem parom naše iskrene čestitke! Bog in Marija z vami!

★ Dne 5. maja je krščevala družina Adama Klančiča in Ane Marije r. Vouk iz Burwooda. Hčerkici je ime Loredana. — Dne 12. maja so prinesli h krstu iz Woodstocka: Marijan Kosmina in Thelma Lillian r. Power sta dobila Helenco. — 15. maj beleži krst Suzane Marije, prvorojenke Franca Jelovčana in Marije r. Mohorčič iz Carltona; 19. maj pa krst Tanje Marije, hčerke Josipa Vargliena in Vilme r. Jankovič iz Sandringhama. — Dne 1. junija je krstna voda oblila Lilijanc, prvorojenko Marijana Nanuta in Milene r. Truden iz Camberwella. Vse krste sem imel pri Mariji Pomagaj v Kew. — V Adelaidi pa sem 25. maja krstil Sonjo, hčerko Jova Božaniča in Marije r. Mohor, Kilkenny. Dne 26. maja pa Antona Danila, prvorojenca znanega društvenega delavca Danila Kreševiča in Ivanke r. Šajn, Clovelly Park. Oba krsta sem imel v cerkvi Kristusa Kralja, Lockleys.

Poglej, poglej, zdaj se je pa obrnilo in ne vedo dijo fantki kakor v zadnjem poročilu. V tej šte-

vilki so zmagale punčke, pa kar 6:1. Kreševičev Tonček je obdan od samih deklic. — Vsem staršem naše čestitke!

★ Učiteljica Anica ima "šolo" tudi doma: njena nečakinja Zinka je ravno tako velika, da hoče vse videti in vedeti; kdo bi ji znal bolje odgovoriti kot teta "Aka", ki študira na univerzi? Maršikaj pa iztuhta glavica sama brez vprašanja. Nedavno je Anica slišala rožljanje v pralnici in pljuškanje vode. "Kaj pa delaš, Zinka?" je zaklicala. Odgovor se je glasil: "Bogeca kopam . . ." Ančka se je začudila in pogledala za otrokom. Dobila je Zinko, kako je namakala v vodo — njen rožni venček . . .

★ Prav bi bilo, da si MISLI prinašale obletnice naših najstarejših avstralskih Slovencev. Saj jih nimamo ravno veliko, teh naših očetov in mamic, ki so prišli semkaj za svojimi sinovi in hčerami. Tako je dne 30. aprila v St. Albansu praznoval svojo 80-letnico Filip Šmid oče gospe Tuškove. Ko je Tuškova družina odhajala iz Avstrije v Avstralijo, so morali očeta pustiti tam, ker po takratnih zakonih ni mogel emigrirati zaradi starosti. Šele 1959 so oblasti dovolile, da je mogel za svojimi, ki so si medtem postavili domek v St. Albansu. Dobro se spominjam, da sem takrat pomagal prijaznemu slovenskemu možičku iz ladje. — Šmidov ata, na mnoga leta v zdravju in zadovoljstvu!

★ Adelaidski Slovenci so v maju izgubili svojo "nonico", kakor smo jo vsi klicali. Saj je do zadnjega niti jaz nisem poznal pod drugim imenom: tudi zame je bila samo "nonica", jaz pa zanjo "sinko". Živela je s svojim sinom Marjanom na Willsmore Street, York. Dosti naših fantov je šlo skozi njen domek in mnogim drugim je pomagala. Za vsakega je imela prijazno besedo, materski nasvet in opomin, obe roki pa v pomoč vsakemu v potrebi. Gospa **Tosca Chersini** r. Cresina je bila doma iz Istre. Mož ji je kmalu po poroki umrl, potem se je s svojim sinom sama mučila skozi življenje. Dosti zgodb mi je pravila iz let prve svetovne vojne, pa tudi druga ji ni prizanesla. Na starost se je morala odpraviti po svetu: emigrirala je v Avstralijo. Dne 6. januarja letos je obhajala svojo 70-letnico, dobro pa se ni več počutila in je vidno hiralala. Odpovedal ji je želodec in od starosti onemoglo srce je zastalo dne 3. maja nekaj čez tretjo uro popoldne. Mario je našel mamo mrtvo ob postelji. Pokojnično truplo so dne 8. maja prepeljali v cerkev Srca Jezusovega v Hindmarsh k maši zadušnici, zadnje počivališče pa je našla "nonica" na cheltenhamskem pokopališču. Lepo število znancev in prijateljev je pokazalo, kako so vsi cenili noničin prijazen in kremeniti in pošten značaj.

Ko sva zadnjikrat govorila, mi je nonica dejala, naj zmolim zanjo kako zdravamarijo, če bom pri obisku Adelaide zvedel, da je ni več med živimi. (Dalje str. 167)

OB SPOMINU NA MNOŽIČNA POKOLJA LETA 1945

Ko v tem mesecu zopet mislimo na pobite protikomunistične borce v domovini — 11.000 jih štejejo — in zanje molimo, prinašamo obenem razmišljanja (v skrajšani obliki) o usodi našega naroda, ki jih je v VESTNIKU SPB napisal neki V.S. iz Brazilije. Njegove misli se nam zdijo zelo trezne. — Ur.

MISLIM, DE SE VEČINA LJUDI NE ZAVEDA, da je komunistična Osvobodilna fronta v bistvu dobila odločilno bitko za Slovenijo že v jeseni leta 1941. In sicer s tem, da je tedaj, ko so posamezne komunizmu nasprotnne skupine v Ljubljani komaj šele iskale stike med seboj, že postavila na noge močno organizacijo, razpredeno po vsej Sloveniji. Dobro se spominjam, da je že v septembru 1941 partizanska propaganda pošiljala svojega "POROČEVALCA" do zadnje hribovske vasi in to z neverjetno točnostjo. Vzporedno s tem se je tudi naglo izpolnjevala vsa druga organizacijska mreža: terenci, kurirji, obveščevalna služba, zbiranje orožja itd. To vse je pozneje omogočilo nastop oboroženih oddelkov.

S tem je OF pred svojimi nasprotniki dobila usodno prednost, ki jo je potem obdržala do konca. Kot prva je stopila pred narod, ki so ga tujci zasedli in razkosali, s svojo močno organizacijo in z navideznim geslom o borbi zoper okupatorja. Ker o kaki drugi organizaciji v tem času ljudje niso dosti vedeli, se je večji del razborite mladine in na žalost tudi inteligence navdušil za OF. Spregovorila so pač naravna čustva podjarmljenega naroda in odpor proti tujcu. Tako se je ob takih prilikah v zgodovini vedno dogajalo.

OF je dosegla, da je odslej vsaka okupatorjeva represalija proti prebivalstvu nujno okrepila njene vrste. Ljudje pač dostikrat niso imeli druge izbire, v sili so se zatekali med partizane. Na drugi strani je OF budno pazila, da se ne bi pojavila kakšna druga organizacija, ki bi ji utegnila spodnesti tla. Ker je bila partizanska organizacija tedaj že do popolnosti razvita, je lahko druga še ne razvita gibanja v kali zatrla, kjerkoli so se skušala pojaviti. (Na primer Štajerski bataljon.)

OF je uspela, ker je edino komunistična partija imela voditelje in kader ljudi, ki so bili že vnaprej pripravljeni in izšolani za tisti usodni čas. Bili so mojstri v ilegalnem in prevratnem delovanju. Partija je šla na to delo že po nekaj tednih okupacije in to energično in načrtno, ker je baš tedaj prišel trenutek, za katerega jih je internacionala že

golgo pripravljala. Pri nekomunistih pa je padev Jugoslavije povzročil neko odrevenelost in mrtvilo in tako so ostali v onem usodnem začetku, ko je OF organizirala ter s propagando prodirala med ljudi brez pravega načrta in brez akcije.

★

Nekateri naši ljudje še danes mislijo, da je sledilo ofarskim geslom le nekaj izpriencev. Na žalost ni bilo tako. Partizanska propaganda je pustila vse globlje brazde med našim narodom. Znano dejstvo je, da so bili vsi večji kraji v pretežni večini vsaj s svojimi simpatijami, če že drugače ne, na strani partizanov. Prav tako večji del izoraženstva in meščanstva. V splošnem so se partizani najtežje uveljavili v podeželju in po hribovskih vaseh. Ponokod v teh krajih so šele okupatorjeve represalije, ki so jih partizani namenoma izživili, utrle pot Fronti in pognale nekatere ljudi v partizanske vrste.

Partizanska miselnost je našla pot tako v liberalne kakor tudi v katoliške vrste. Namesto tradicionalnega razlikovanja med klerikalci in liberalci je nastopila nova delitev v bele in rdeče. To zadosti priča, kako globoke posledice je imela OF.

Partiji se je posrečilo spremeniti značaj velikega dela našega poprečnega meščanstva. Človeku se je dostikrat zdelo, da je naletel na čisto drugačne ljudi, nego so bili še pred meseci. Kot tipičen primer te duševne spremembe se spominjam, da smo v začetku leta 1942 v neki družbi razpravljali o primeru, ko so partizani pobili ne samo starše, temveč tudi majhne otroke. Oglasila se je mlada žena, ki je imela srednješolsko izobrazbo, neoporečno versko vzgojo in je bila tedaj že tudi sama mati. Zagovarjala je ostudni zločin, češ da so morilci to storili iz usmiljenja do otrok, da ne bi ostali brez staršev! Tako jo je prevzela bedasta partizanska fraza! Ista žena bi se bila brez dvoma še par mesecev prej zgrozila ob sami misli, da bi kdo sploh mogel položiti roko na nedolžnega otroka.

Zelo pogosti so taki in podobni pojavi množične psihoze, ko so ljudje pod vplivom partizanske propagande in organizacije ravnali popolnoma nasprotno, kot bi delovali kot posamezniki v skladu s svojim značajem in vzgojo. Partiji se je posrečilo na ta način vrniti med naše ljudi nekaj odurne in gnusne miselnosti, ki je bila do tedaj slovenskemu človeku popolnoma tuja in neznana. Gnusne umore so opravičevali kot samo nujno potrebne "likvidacije" . . .

Usodna prednost, ki si jo je pridobila OF, je nujno in logično pustila nekomunistom samo dvoje na izbiro: Ali naj mirno gledajo, kako partizani načrtno "likvidirajo" vse, kar ni komunistično in kar bi jih utegnulo ovirati pri izvedbi rdeče revolucije, naj brezbrizno prenašajo umore, zločine ter namenoma izzvane represalije okupatorja — to je bila ena možnost.

Druga je bila, da sprejmejo pomoč od okupatorja ter začno boj proti komunistom z vsemi težkimi posledicami, ki lahko iz tega nastanejo.

Izbira ni bila lahka. Odločili smo se za boj proti partizanom.

Partijski zločinci so s svojimi sopotniki, ki so jim slepo sledili, vrgli narod v trpljenje, kri in solze, iz katerih se je rodil duh odpora. Pojavila se je krepka volja, odločnost ter aktivnost, ki je pri nekomunistih v začetku tako usodno manjkala. Pod trdimi udarci so nastale zdrave borbene sile, duševne moči, ki jih prej ni bilo. Pojavil se je slovenski borec proti komunizmu, ki je partijski miselnosti in fanatizmu postavil nasproti jekleno voljo, da se ne vkloni pritisku in nasilju. S tem se je komunizmu nevarno zmanjšala absolutna prednost v borbi za obvladanje naroda.

Iz tega borbenega elementa bi se mogel po končani vojni razviti preporod novih slovenskih generacij, ki bi lahko v pridobljeni svobodi nadaljevale politično, socialno in gospodarsko tam, kjer so tradicionalne stranke obtičale na mrtvi točki v zadnjem desetletju pred vojno.

Usoda je hotela drugače. Borbena generacija slovenskega naroda je ob koncu vojne poginila pod noži in brzostrelkami titovskih krvnikov.

(Iz pesnitve Tineta Debeljaka:

"Velika črna maša za pobite Slovence.")

Koraka bataljon za bataljonom vse viš
in od vseh strani slovenske dežele —
v Loko, Hrastnik, Teharje in Celje,
Podutik, Prevalje, kraške fojbe in Kočevski Rog...
in pred vsemi gre na križ razpeti Bog
in za njim še vsak nosi svoj lastni križ,
nanj razpet že na stran nagiba glavo
za zadnjo pijačo, grenko in krvavo...
ob njem jaše s strojnico partizan,
da mu prebije še srčno stran,
preden bo petelin
za krik peruti stresel —

Ni več krvi v žili,
je le še pelin —
Bog se usmili! — je le še sokrvca,
bleda kot jeklena vrvca,
ki z bodicami nas v kosti reže —
o, ni več žica jeklena,
je le še struna ledena,
ki skozi mene drvi
v vso brezčutno otrplo vrsto
in nas v Eno
veže
skozi kosti.

Tipka ...

s str. 165

mi. Rade volje sem ji obljubil, četudi nisem mislil, da nonice že pri svojem prihodnjem obisku ne bom več našel.

Počivaj v miru božjem, draga nonica! In pri srčna hvala za vse, kar ste storila dobrega zame in za druge. Vem, da je Bog bogato poplačal vsa dobra dela. Sinu Mariju izrekam iskreno sožalje.

★ V Melbourne smo imeli pogreb z belo krsto v torek 21. maja. Med angelčke se je preselila komaj deset mesecev stara Marija Suzana, hčerka Ivana Dominka in Marije r. Kolman. Dominkova družinica živi v St. Albansu. V cerkvi, kjer je sede tolažbe staršem ob izgubi otroka, ki jih je že-

bila v decembru 62. krščena, sem ob dveh začel pogrebne obrede, nato pa smo trupelce položili v grob na keilorskem pokopališču. Težko je najti beveselil s svojim smehljajem in izgovarjanjem prvih besed. Edino tolažbo nam daje vera, ki govori staršem, da je Suzi danes nov angelček v nebeškem zboru. Tam bo prosila za svojega očka in mamicico, katerima jo je Bog posodil za teh nekaj mesecev zemskega življenja.

★ Na listi izgubljenih oseb melbournske policije je Alojzij Podobnik, bivši fant Baragovega doma, ki je 1. aprila zvečer brez vzrokov izginil neznanokam. V Avstralijo je dospel na ladji "Aurelia" dne 9. avgusta 1961 iz Italije. Rojen je bil v Trzinu dne 3. januarja 1941. Po poklicu je zidar, v Avstraliji pa je začel svoje pleskarski podjetje. Živel je v Kew.

Kdor bi vedel kaj o njem, naj mi sporoči.

IZ ROKAVA P. ODILA

ZOPET VELIKA RESNICA, ki mora gledati iz vsakega rokava, ne samo mojega! Glasi se:

Za večnost smo ustvarjeni.

Kako dolgo že živi na zemlji človeški rod? Ne vemo odgovora. Sveto pismo nam ne pove. Znanost ugiba, dognala morda nikoli ne bo. V naši lastni domovini na Olšavi nad Solčavo so naši sledove človeka, ki je živel pred 30,000 ali celo 50,000 leti. Drugod še starejše sledove, pravijo.

Toda vse to ni zelo važno. Važno pa je, da vemo z gotovostjo: Ustvaril nas je Bog in ustvaril za večnost. To velja za vse ljudi, za vesoljno človeštvo. Smrt je gotova za vse, pa je enako gotovo življenje po smrti.

Duša ne more umreti. Vere v neumrljivost duše Bog ni zapisal v kamen, zapisal pa jo je v razum in čustvo srca. Hotel je, da bi te vere nihče ne zavrzel — brez ponižanja samega sebe. Vera v nesmrtnost duše je splošna last človeškega rodu iz najstarejših časov. To potrjujejo verni in ne-verniki raziskovalci starin.

Mnogi pogani so dajali in še dajejo mrtvim v grobove jed in pijačo. Žrtvovali so jim celo sužnje, da jim služijo še po smrti. Nekateri radovi avstralskih aborigenov pokopavajo svoje mrtve po sončnem zahodu. Ob prvi zvezdi, ki se prikaže, zakliče čarodej: Glejte, tam se rajni sprehaja z ognjeno palico! Nekateri rodovi po otokih v Pacifiku mislijo, da so zvezde duše rajnih in jim o teh dajejo imena. Zvezdni utrinek jim je duša, ki jo preganja hudobni duh, zato beži na zemljo.

Stari Egipčani so pošiljali duše čez reko smrti k sodbi: grešne so potem morale v živalska telesa, čiste so smele k bogovom. Asirci so že poznali za posmrtno bivanje kraj blaženosti in kraj pogube. Stari Grki so prestavljali duše na poljane z večnim soncem ali pa jim nalagali znane Sisifove muke. Pri Keltih so se duše selile v oblake ter potovale po neizmernih snežnih poljanah na mesecu.

Zmešana vera, seveda. Praznoverne predstave druga za drugo. Vendar je v vseh drobci velike resnice: duša ne umrje. Naj bodo še tako nespetne te predstave, eno dokazujejo: splošno prepričanje narodov, da duša po smrti telesa živi naprej. To prepričanje temelji v človekovi naravi, zato je tako splošno.

Kako naj pa duša umrje?

Res — kako le? Kaj pa je smrt? Ali ne razkroj, razpad, trohnoha? Vse to je mogoče samo pri materiji. Zato telo pač umrje. Duša pa je duh ni kos materije, zato ne more razpasti, ne more strohneti.

Kako naj torej premine? Samo Bog, ki jo je ustvaril, bi jo mogel uničiti. Pa je dovolj jasno povedal, da tega ne bo storil nikoli.

Kje bi ostala božja pravičnost, če bi Bog ob telesni smrti človekovi tudi duši življenje končal? Na svetu živi toliko ljudi, ki z gledno živijo, so junaki ljubezni do Boga in bližnjega, goreči za vse dobro in plemenito. Obenem s temi pozna svet zlobneže, zločince, največje izprience. O kakšnih temnih dejanjih slišimo in sami o njih vemo! Nobene zapovedi ni, ki bi je z nogami ne teptali, nobene kreposti, ki bi ji v obraz ne pljuvali, nobenega zločina, ki bi se ga ogibali. Kradejo, ropajo, požigajo, odirajo, morijo, nedolžnost ubijajo, peklenske zmote širijo, satanske zarote kujejo, vojne dvigajo, zemljo s krvjo namakajo.

Ob tem razmišljanju slišim notranji glas: Kreposti gre plačilo, hudobiji kazni! Kdo od vas se s to zahtevo na strinja?

Na svetu ni izravnave

Ali se v tem življenju izpolnjuje klic po pravičnem plačilu in po zasluženi kazni? Žal, le prevečkrat prav obratno: pravični jokajo, krivični vriskajo — krepost podlega, zločin zmaguje.

In pri takem stanju naj verjamem, da Bog ob človekovi smrti uniči tudi dušo? In tako naj prejmeta enako plačilo svetnik in zločinec? Skopuh in grabež, ki je sosedo do kraja izmozgal, naj konča prav tako kot njegova žrtev? Zahrbtini morilec naj enako konča kot tisti, ki je pretrpel kruto smrt pod udarci onega? Nadaljnjih zgledov in primerov je dolga vrsta brez konca.

Ali se ne upira vsa naša notranjost taki misli? Tisti, ki nas je postavil na svet, ni mogel tako napeljati človekove usode!

Duša vpije po sreči

Razmišljajmo dalje! Najbolj živo je v človeku hrepenje po sreči. Vsakdo želi biti srečen, nesporno in dokončno srečen. To je srčika njegovega življenjskega obstoja. Pa ga prav isto življenje sproti vara.

(Dalje str. 182)

Izpod

Triglava

NARODNI SVET KOROSKIH SLOVENCEV

je naslovil na celovško škofijo krepak poziv, naj ne ovira pouka krščanskega nauka v slovenskem jeziku. NAŠ TEDNIK-KRONIKA je objavil izjavo Narodnega sveta pod napisom: Kdo nosi v škofiji zadnjo odgovornost pred Bogom? Beremo: "Vemo, da ima naš prevzvišeni nadpastir blago srce, odprto tudi za naše potrebe in da bi rad upošteval naše pravice, če bi drugi tega zavestno in sistematično ne preprečevali . . . Ali tu g. generalni vikar, ne vidite krivice?" — Apel zaključuje: "Ako ni človeka v škofiji, ki bi imel pogum in bi čutil dolžnost braniti naravne pravice manjšine, potem apeliramo na pravični čut vesoljne Cerkve, apeliramo na krščansko čuteči svet zunaj naše dežele!"

JOZEF ŠLIBAR, svetovni prvak v smučanju, je imel letošnjo zimo pravo smolo pri tekmah na Planici. Nenaden močan sunek vetra ga je vrgel iz ravnotežja s tako silo, da je pristal namesto s smučmi — z glavo. Obležal je nezavesten, vendar ga je nagla zdravniška pomoč prav kmalu spravila k zavesti. Tekme so pa dale vsa prva mesta smučarjem iz Vzh. Nemčije.

DR. JANKO GRAMPOVČAN, vrhniški rojak, je dobro znan mnogim v izseljenstvu, ki so preživljali vojne čase v Egiptu in okoli Sinaja. Udejstvoval se je kot vojak in literarni izvedenec, pa tudi kot časnikar. Po vojni je odšel v Ameriko in živi v mestu Bridgeport, Conn. Tudi v Ameriki je napisal več znanstvenih razprav iz jezikoslovja. Letos je dočkal 65 let starosti in mu je dozorela pravica do pokojnine. Namenil se je, da se prihodnje leto vrne v domovino.

TRŽASKI KATOLIŠKI SLOVENC so si v ulici Donizetti ustvarili lastno kulturno ognjišče, ki jim nadomestuje narodni Dom. V novi dvorani se bo zbirala zlasti učeca se mladina srednjih in visokih šol. Odprli so novo kulturno ognjišče z mogočno proslavo v nedeljo 10. marca. Prišel je škof in jim blagoslovil prostore, prišel je župan in jim čestital, prišli so predstavniki naroda od vseh strani in se z njimi povesečili.

Misli, June, 1963

O POTRESU V SLOVENIJI je poročal ljubljanski časopis dne 20. maja: Včeraj ob 11.08 je Slovenija čutila močan potresni sunek. Kot so nam povedali na ljubljanskem astronomskem observatoriju, je bil epicenter potresa približno 25 km. severovzhodno od Ljubljane. Potem ko so primerjali podatke s podatki iz geofizikalnih observatorijev v Zagrebu in Trstu, so ugotovili, da je bil epicenter potresa nekje v litijskem bazenu, v tako imenovani litijski prelomnici. Nekaj desetink sekunde trajajoči potresni sunek je dosegel sedmo stopnjo. Do 16. ure so bili še štirje šibkejši potresni sunki.

Potres je poškodoval precej stavb v mnogih slovenskih krajih, najbolj seveda v Litiji, kjer se je porušilo več dimnikov. Tudi v Ljubljani je z mnogih hiš popadala strešna opeka. Razen v Sloveniji so potresni sunek čutili tudi v Zagrebu, na Relki in v Trstu.

O RAZMERAH V DOMOVINI pove privatno pismo, ki ga nam je odstopil znan naročnik MISLI, takole: V zadnjem času se življenje pri nas kar naprej spreminja. Neprestano imamo nove reforme, plače se dvigajo ali padajo, odvisi od tega, kje si v službi. Življenjski stroški počasi naraščajo. Ljubljana se modernizira, zlasti središče. Ceste širijo, ker je promet trikrat gostejši kot pred 5 leti. Zgradbe vstajajo z 10 do 21 nadstropji. Vse te spremembe se ne bi odvijale tako hitro, če ne bo gradili družbe po sistemu, kakršen je bil po vojni in je še zdaj v vzhodnem bloku. Jugoslavija ima svojevrstno gospodarsko politiko. Na vzhodu vodi vse državni aparat, na zahodu privatniki, pri nas pa sedaj uvajajo decentralizacijo. To se pravi: delavci v tovarnah sami odločajo, kakšne plače bodo imeli, vendar morajo najprej odšteti vse datjave državi. Odločajo tudi, kaj in koliko bodo delali in če bodo tovarno razširili. Imajo torej popolno svobodo. Tako se zgodi, da se nekaterim po trikrat na leto povišajo plače, ko pa pride do kakšne krize, jim padejo preko noči. Ponekod pa plače naraščajo počasi, toda vztrajno. Zagotovljen pa je vedno minimalni osebni dohodek. Vse to lepo izgleda in je res bolj kot pred leti. Bilo bi pa lahko še bolje, če bi ne bilo treba podpirati večno revnega juga. Ob tem vprašanju se marsikdo razočara. Tako je polno problemov, vsi pa želijo: hišo, avto, televizijo. Pri vsem tem je življenje lepo, pa tudi ne . . .

DRUGO PISMO pravi: Nekdanji bajtarji se vozijo z avtomobili. Kako so prišli do njih? Odšli so pred časom v zapadno Nemčijo pod ferdamane Adenauerja in se dali tam zaposliti. Ko se jim je zdelo, da so dovolj zaslužili, so si kupili avto in se gosposko pripeljali nazaj domov.

POJDI, SINKO MOJ, NA ŽIVLJENJA POT!

Karel Mauser

V BISTVU JE ŽIVLJENJE ZELO ENOSTAVNO, treba je hoditi od tistega časa, ko te ne-ge prično držati, in do tistega hipa, ko te ne ne-sejo več in moraš leči in počasi zbirati račune. Ce-lo življenje hodimo mimo hiš in mimo ljudi, ki v njih žive, do tistega časa, ko nam ostane samo še samotna hišica, s svilo preoblečena. Doma smo bili zadovoljni z rakvijo, ki je imela za podlago samo oblanje.

Toda čeprav je življenje tako enostavno, je v podrobnostih vendar zanimivo in polno bogatih, včasih nežnih čustev.

Imam sina, ki mu je ime Klemen. Za Klemenem sem bil vedno navdušen, ker se mi zdi, da je v tem imenu skrit puntarski duh. Prinesli smo ga v Ameriko, ko je bil 9 mesecev, in rasel je pred mojimi očmi, da tega nisem niti opazil.

Hodi in sedmi razred in zelo rad ima učitelja gospoda Frigo, to pa zato, ker pravi, da ženskih učiteljev nima rad. Trdno je sklenil, da ostane pečlar. On, Mike, Martin in Budy. Do smrti pečlarji.

Včasih, kadar sva sama — moški govorimo najbolj odkrito, če žensk ni blizu — govoriva o bodočnosti. Kam boš šel, fant?

"Kaj misliš, očka", pravi "Baseballplayer ima na leto 13.000 dolarjev plače za navadno neumnost."

"To sploh ni poklic, buček! Treba se je do-misliti kaj bolj pametnega. Kaj pa kakšen inženirček? Sicer jih je v Ameriki kot toče, dobrih in slabih, toda dragi so vsi. Še pogleda te ne zas-tonj."

"Misliš, da dobro služijo?" mi reče.

"Po moje kakšnih osemsto dolarjev na me-sec."

Fant vstane s stola in oči mu uhajajo iz ja-mice.

"Osem — sto — dolarjev! Holy smoke!"

"Yep, fantiček", sem rekel modro.

Bogme, če se oče vsaj včasih ne postavi v vlogo vseznala, tudi ni dobro.

"Zakaj pa potem ti nisi postal inženir?", pra-vi.

"Nisem bil zanič za računanje. Začel sem pi-sati pesmice in kdor piše pesmice, ni za pamet-no rabo."

Tega tako ni razumel.

"Ti si pa za računstvo rojen, betin, samo len si kakor Aleševčev Brzon", sem mu rekel.

"Kdo pa je Brzon, očka?"

"Aleševčev voliček, ki se ni premaknil, pa če si ga prav s štrangami tolkel."

Počasi sem pa privijal.

"Da sem len, je rekel tudi gospod Friga. Ta-da zdaj bo vse drugače. Tisti, ki je prej nosil Ameriško Domovino (po hišah), je rekel, da bo skušal dobiti Press (ameriški dnevnik), in sem rekel na Domovini, da bi jo jaz nosil, če je on ne bo več. Plača ni velika, ampak če bi jo nosil, recimo, štiri leta, bi se nekaj poznalo. Koliko obresti pa plačajo na banki?"

"Po tri procente menda. Tri dolarje na sto."

"Ni veliko", je rekel.

Obraz se mu je potegnul. Ta betin se ni vrغل po meni, ker jaz in denar sva dvoje. Všeč pa ni je bila njegova podjetnost in čeprav sem mu že mislil reči, da raje vidim, če je doma, mu nisem hotel podirati načrtov.

"Kaj pa boš z denarjem?"

Za inženirja bom šel."

"Pametno", sem rekel. "Boljša bo kot moja. Svedre lahko brusi vsak človek. Toda ne pozabi — treba bo pozabiti na candy (če ima le pet centov, kupi tisto reč z naslovom Trije mušketirji.) Na vražje bo treba hraniti. Denar je grda reč, zaslužiš ga krvavo težko, iz rok pa gre kar sam od sebe. Druga stvar je pa ta: moral se boš naučiti olike in potrpljenja, to se pravi, učiti se boš moral za življenje."

Dvignil sem palec.

"Prvič: govori slovensko, ker tisti, ki po slo-venje bero, tudi po slovenje govore."

Nato sem dvignil kazalec.

"Drugič: ne draži psov, če jih imajo pri hiši."

Nato sem dvignil še sredinec.

"Tretjič: spoštuj stare ljudi, lepo jih poz-dravi in ne pojdi mimo njih potuljeno, kakor da si nekaj ukradel."

"Pa če me človek nahruli, očka, kaj pa p-tem?"

"Vseeno mu reči z bogom, samo bolj na glas." Le namuznil se je.

"Več, očka, včasih so nosili časopise še taki, ki so potlej postali veliki gospodje. Lincoln, Lauche . . ."

Kar mimogrede je zdrdral nekaj imen.

"Ti boš morda nekoč imel svojo tiskarno". Sem rekel, ne preveč prepričano. "Jaz bi ti napisal kakšno knjigo".

"Koliko bi mi pa ručunal?" je dejal.

"Dal bi mi kakšen cent za chewing gum. Več tudi zdaj ne dobim".

Nato je dolgo v večer sedel in računal, preštel trikrat vse dime (desetice), ki jih včasih dobi od mene, in ko sem gledal njegove rdečkaste štrleče lase in videl upanje, ki ga ima otrok v življenje, se mi je milo storilo.

V tem mu ne morem pomagati. Samo šola mu bo ta hoja od hiše do hiše. Mnogo hiš bo treba v življenju pogledati, mnogo ljudi srečati, dati in sprejemati, trpeti in potrpeti. Življenje je trd boj, ničesar ne da brez boja. Želim si le eno: da bi se boril z njim tako, da bi nikogar ne ranil.

Ej, sine, čez dvajset let preberi, kar sem nočoj napisal. In vem, da boš rekel: Poglej, v očetovem času je bilo prav tako.

NE VRAČAJ SE!

I. Burnik

*Le naprej, prijatelj,
po tej poti do križpotja hodi —*

*In še to:
Ne vračaj se nazaj,
ker sledovi v travi po samotni
krivi mnogih so izdaj!*

*Hodi, hodi —
ozka, mehka avenija naj te nese,
hodi srečno, brat,
hodi mirno v popolnost!*

SKALNICA 682 m

Za nas je še vedno SVETA GORA

mož in žena

Dr. A. Trstenjak:
"MED LJUDMI"

Žena ga razume

SIN PRIPOVEDUJE O SVOJEM OČETU in materi:

Moj oče je bil uradnik. Pisarno je imel v isti hiši, kjer smo stanovali. Mati je vedela, da ima oče rad ob desetih dobro belo kavo. Če je utegnil, je sam prišel in jo kar v kuhinji spil. Če ga pa le ni bilo, mu je mati s prtičkom pokrito skodelico kave tiho, neslišno, da bi ga ne motila zaradi strank, ki so bile pri njem, postavila na nivalno mizo in prav tako tiho odšla. Ko so bile stranke odpravljene, je segel po kavo in se okrepčal.

Ko se je nekega dne ta prizor ponovil, je oče opazil, kako je tovariš pri drugi mizi vzdihnil:

"Kako si srečen! Ko bi jaz vsaj enkrat kaj takega doživel kakor ti. Moja žena mi nikoli tako ne postreže kot tvoja tebi vsak dan. Če si kdaj zaželim jediti, me hladno zavrne: dovolj si star, sam si vzemi! Ali pa: domač si in veš, kje je shramba, sam si išči! Razumi me, prijatelj, v takem primeru me vse mine in nisem več lačen."

To je oče sam pripovedoval sinu, ko se je vrnil iz pisarne in ga poučil: "Glej, sin, malenkosti so, ki osrečujejo, in spet malenkosti, ki nas delajo nesrečne."

Več naslovov

Tej zgodbi bi lahko dali več naslovov, pa bi z nobenim ne mogli docela izraziti vse čudovite in lepe globine, ki jo vsebujejo v življenju drobne malenkosti. Nobeden bi ne mogel dovolj tenkočutno izraziti drobnih strun, ki je nanje ubrana prava harmonija sre v zakonskem življenju.

Žena ga razume. V tem je velika skrivnost zakonske sloge in sreče. Razume njega in njegove želje, zato mu lahko oprostí tudi njegove napake. Čudovita je žena v svojem razumevanju. To ni sad navadnega togega razuma, sklepanja in logike; ta ne sega daleč. To je razumevanje, ki ga narekuje ljubezen in njena logika — tista, ki gre preko običajne govoriče, ki se razume na skrivnostno pisavo, za katero ne bo nikoli niti največji veleum dobil patenta, da bi jo odkril. Odkrivati jo mora znova vsak dan človeško srce, če hoče najti pot do srca svoje najbližje okolice.

To je edinstvena psihologija medsebojnih odnosov, o kateri nekaterim — moškim in ženskam — zaman pripovedujete. Samo tisti, ki se jim ta govornica medsebojnih odnosov odpre, so res poklicani, da živijo v intimni povezanosti zakonskega življenja.

Žena se zna prilagoditi. Saj skodelica kave je samo skromen simbol ženine tenkočutne prilagodljivosti, ki se rahlo, tiho in obzirno približuje. Pa bi ustregla, pa ne zahteva zase niti njegovega pogleda, ko ni časa za to, kaj šele zahvalo in protiuslugo.

Žena, ki se zna možu prilagoditi v tisoč vsakdanjih malenkostih, zna delati čudeže soglasja, harmonije in resničnega notranjega zadoščenja. Taka žena zna tudi najtršega moža omehčati; tudi največja samoglavnost se končno obrne za njenimi neslišnimi stopinjami. Tiha prilagodljivost žene možu — in moža ženi — je najgenialnejša in zato hkrati najbolj zmagovita diplomacija sveta: Zmagovalec je vedno tisti, ki jo uporablja.

Zna se žrtvovati. Tudi to skrivnost vsebuje ta malenkostna skodelica kave. Saj vse čudovite razumevanje — ko se zna prilagoditi — končno ni nič drugega kot tiho žrtvovanje za zakonskega druga ali družico. Toda prav malenkosti včasih zahtevajo največjo premagovanje samega sebe. Velike reči, ki človeka navdajajo z zavestjo "veličastnosti" in mu nehote obetajo hvalo okolice in slave tega sveta, bi še vsak storil. Toda mnogo težje je vsak dan tiho streči, pospravljati, skrbeti za stamajhnih malenkosti. To zahteva vztrajnost in moč, ki je takorekoč neizčrppljiva.

Mož zna ceniti žrtve. Vsaj navadno, če le ni ves iz lesa. Kakor hitro je dobil oči zanje in jih začel ceniti, je njen za vedno — tudi če morda prej ni bil v tem trden.

Carnegie pripoveduje zanimivo in poučno zgodbo o Beaconsfieldu, ki se je poročil s petnajst let starejšo vdovo, prav nič iz ljubezni, zgolj zaradi njenega denarja. To je tudi sama dobro vedela, pa ga je po daljšem premisleku vendar vzela. Ni bila niti lepa, niti mlada niti izobražena. Kar je še hujše: niti ni imela okusa za obleko in red v hiši. A bila je prav dohovita v občevanju z ljudmi.

Ni ji padlo v glavo, da bi skušala kaj tekovati z možem. Ko je prihajal zvečer domov ves utrujen in zmučen zaradi debat z ljudmi iz visokih krogov, je bil ves vesel, da se je lahko umiril ob sproščenim ženinem žlobudranju in se spočil ob njenem ljubkovanju. Ure, ki jih je prebil z ženo, so bile najmirnejše v njegovem življenju. Vsak večer je na vrat na nos zapuščal zbornico in hitel pripovedovat svoji Ani Mariji vse, kar je doživel čez dan. Ana Marija ni bila popolna ženska, a vseh 30 let zakonskega življenja se ni utrudila lajšati življenje možu.

Nekega dne ji je on v šali dejal: "Ali veš, da

sem te poročil samo zaradi tvojega denarja?" Ona mu je v smehu odgovorila: "Toda zdaj bi me poročil iz ljubezni, ali ne?" — In priznati je moral, da je res tako.

Ta primer, ob katerega si zna vsak postaviti rešeto podobnih, čeprav drugačnih, nam lepo osvetli čudovito moč, ki jo ima ženino razumevanje za moža in njeno tiho žrtvovanje zanj. Ne samo, da žena s takim razumevanjem ohranja v zakonu to, kar je bilo spočetka, temveč ustvarja iz nič celo tisto, česar morda sprva sploh bilo ni — ljubezen.

(Še)

UBOGE BOSTE VEDNO IMELI MED SEBOJ

DOVOLJ JE SVET že poskušal, da bi ovrgel veljavnost zgoraj navedenih Jezusovih besed. Znanost in politika, včasih vsaka zase, včasih z roko v roki, sta se zavzeli, da odpravita siromaštvo s sveta in ustvarita — raj na zemlji.

Ni se posrečilo in nič ne kaže, da se bo. Je nekaj takega z revščino, kot s sv. Matijem in ledom. Reklo bi se: Svet revščino razbija, če je ni, jo pa naredi.

V zadnjih dneh meseca maja smo imeli veliko denarno nabirko za pobijanje lakote po raznih delih sveta. Mnogo so pisali o tem in uspeh je bil zelo dober, pravijo. Ljudje so dali kljub temu, da je marsikdo ugovarjal, češ: Po vseh deželah so bogatini, ki imajo preveč, njim vzemite in dajte ubogim, pa se bo izravnalo. Drugi so dejali, nič se nam ne bo poznalo, le dajmo vsak nekaj. In so dali.

Tako ali tako — dejstvo ostane: Vsega je na svetu dovolj, le razdeljeno ni prav. Že zato, da se tega živo zavemo, je taka zbirka dobra reč. Kdor je že milijonar, bo iz tega spoznanja težko kaj nauka nase obrnil. Pa če ga obrne vsaj kdo, ki bi milijonar rad postal, je že nekaj...

Prav v tistih dneh smo brali, da je dosti revščine prav tu med nami in jo trpijo — zapuščene zakonske žene. In z njimi otroci, če jih imajo. Možje so odšli bogove kam — sprti z ženo menda za vse večne čase — država pa podpiraj ženo in družino. Brali smo, da danes federalna vlada podpira blizu 10,000 takih žen ali družin, poedine države pa "nadaljnje tisoče."

Bi človek dejal: samo da je podpora, torej revščine v resnici le ni! Pa bereš naprej in izveš, da prihaja podpora počasi, neredno, da je mnogo premajhna in moraš zanjo romati iz urada v urad, čakati v vrsti in na dolgo in široko dokazovati. da je potreba resnična in neodložljiva.

Pišejo, da je bilo pred 15 leti dvakrat manj takih "vdov". Iz tega sklepajo, da jih bo čez 15 let — dvakrat več.

Kdo ustvarja te vrste revščino? Ne politika s svojo "dobrodelno državo" ne znanost z svojo iznajdljivostjo te vrste revščine ne bosta odpravili. Svet s svojo posvetnostjo jo ustvarja. Če je ni, jo naredi.

Prav v istem času so objavili dolg članek, ki je tožil nad revščino starih ljudi tu med nami v bogati Avstraliji. Znanost jim je podaljšala življenje, da jih je na tisoče v penziju, čez deset let jih bo na deset tisoče. Politika s svojo "dobrodelno državo" jih je vzela v zaščito, pa tudi če jim daje denarno podporo, streh zanje ne more sproti napravljati. Nimajo koticke za skromno preživljanje starih let.

Njihovi mlajši pač nimajo prostora zanje. Kako tudi, ko se bo življenje ljudem kmalu tako podaljšalo, da ne bodo napatje delali mladim samo dedki in babice, ampak tudi pradedi in prababice. In morda kdaj celo pra-pra . . .

In tako dalje. Raj na zemlji — bez revščine? Ko pa revščina niti ni samo telesna — še hujša je duševna. Pa eno in drugo si svet sam sproti ustvarja.

IN IME MU JE BILO BARAGA

Nadaljevanje

Da ne pozabimo: Ves ta spis o našem Baragu je izpod peresa Amerikanca z imenom Stephen Olivier in objavljen v ameriški reviji. Poslovenil ga je Rev. Jože Vovk v ZDA.

Baraga in brevir

BARAGA JE NATANČEN PRI OPRAVLJANJU BREVIRJA tudi tedaj, ko bi se prav lahko opravičil. Brevir je njegov stalni spremljevalec, ko se ves dan bori skozi debel sneg in pragozd na krpljah in ko ostaja pod šotorom čez noč. Takole piše:

“Na takih potih je brevir posebno občutno breme. Človek ga ne more moliti podnevi, ker hoče čim več pota opraviti. Zato ga je mogoče zmoliti le pred zoro ali pozno ponoči pri svetlobi taboriščnega ognja. Kajpak, oči pri takem opraviilu trpe. Vendar hvaležnost do Boga, ki uporablja tako slabotno orodje za rešitev neumrjočih duš, sladi in posvečuje dolžnost.”

Da, ta dolga in težka pota! Še kot škof je Friderik Baraga neumoren, ko je treba obiskovati Indijance ali belce, ko potrebujejo njegove strežbe. Pozimi potuje vedno na krpljah, poleti v velikem ali majhnem čolnu (kanoe). Dosti je tveganja in nevarnosti. Baraga zna prav dobro družiti človeško modrost in srčnost z zaupanjem v božjo previdnost. Če bi kdo rekel, da njegova velika vera izganja strah in skrbi, bi ga s tem predstavil, kot da ni resnično človek. Če Sin božji pozna strah in trepeta ter poti krvavi pot, prav gotovo tudi Friderik Baraga vse to doživlja.

Strašna noč

Navedimo le en primer: pot skozi zasneženo divjo pokrajino iz Font du Lac v La Point. Navadno je bilo treba štiri dni, Baraga in njegov spremljevalec sta nekoč potovala sedem dni — in v kakšnih težavah! Baraga je o tem pisal:

“Moj tovariš in vodnik je nenadoma resno zbolel v samotni, nepregledni divjini. Bolezen ga je napadla zvečer in vso noč ni zatisnil očesa, trdil je, da ne more hoditi niti milje več. Zares, bila je žalostna noč! Bila sva daleč od človeških bivališč in nisva mogla ostati kaj delj časa na tem mestu. Imela sva s seboj le malo potrebščin in sredi pragozdov ni bilo nobene steze. Sneg zelo debel in strupeno mrzlo vso noč. Večkrat v tis-

tih urah sem si mislil, da prihaja konec mojega zemeljskega potovanja, če mi spremljevalec umrje tam. Vendar to ni bila volja Dobrega Pastirja, ki hoče še naprej uporabljati to slabotno orodje, da z njim vodi blodeče ovce v svojo stajo. Mojemu spremljevalcu se je do jutra zdravje toliko zboljšalo, da je mogel s težavo počasi hoditi. Ni pa mogel nositi najine prtljage. Tako sem si moral sam naložiti breme na rame, ga nositi ves dan in potem še nekaj dni — gazeč globok sneg preko planjav in gričev. Nikoli poprej tega nisem delal, pa vendar sem bil zadovoljen, da je bil le spremljevalec zmožen počasi hoditi. Največ težav sem imel zvečer, ko sva se ustavila za prenočevanje. Česar tudi nisem poprej nikoli delal, sem moral zdaj: sekati drva in skrbeti za ogenj vso noč, da bi spremljevalec ne zmrznil ali si nakopal še hujši prehlad. V teh hudih težavah mi je bila misel pri milostih, ki so jih duše prejele pri krstih v Fond du Lac, v neizmerno tolažbo.”

In res se je ogromni napor kljub vsemu splačal. Baraga piše:

“Ob svoji vrnitvi v misijon sem našel tam vse v najlepšem redu, čeprav sem bil odsoten tri mesece. Ves ta čas so se Indijanci zbirali v cerkvi dopoldne in popoldne, nedeljo za nedeljo, opravljali svoje pobožnosti skupno, kakor sem jim bil naročil. Sedaj sem spet zadovoljen in hvaležen in Indijanci me ljubijo kot očeta. Za vse to hvalelim Boga v imenu Jezusa Kristusa.”

Neštevilni so taki in podobni dogodki v 18 letih Baragovega misijonstva v severnem Michiganu. Živi v neprestanih nevarnostih, pa še bolj živi v Bogu. Tako njegovi misijoni varno uspevajo. Misijonarjevi naporji so znani vsepovsod in jih občudujejo. Njegov sloves svetosti, gorečnosti in modrosti sega čez morje — v Rim. Tam so iskali škofa, da bi ga postavili za apostolskega vikarja v severnem Michiganu. Najdejo ga v osebi tega misijonarja, utrjenega v trudih, in položijo nanj težko breme in veliko odgovornost — miro, škofovsko palico in naprsni križ. (še!)

BESEDILO NA OVOJU SPREDAJ

(V današnjem jeziku)

Devica danes od vekomaj bivajočega rodi in zemlja zatočišče nepristopnemu prinaša. Angeli s pastirji slavo prepevajo, Modri že z zvezdo potujejo, ker zaradi nas se rodi dete mlado, večni Big.

ZADEVA KATOLIŠKIH ŠOL

v Avstraliji

V aprilu smo zaradi pomanjkanja prostora to razpravo prekinili. Da ne bo ostala tako okrnjena, prinašamo vsaj še zaključna poglavja. — Ur.

SVOBODA V MEŠANI DRUŽBENI SKUPNOSTI

V DVAJSETEM STOLETJU IZKAŽUJE AVSTRALIJA tipično mešano družbeno skupnost. Govorimo o "pluralistični" sliki prebivalstva. Ni enotnosti v zadevi narodnosti, vere, kulturnega ozadja. Množinska skupnost smo.

Kako naj taka dežela ohrani na svojem ozemlju mirno sožitje vseh prebivalcev, kako naj se izogne medsebojnim trenjem in spopadom? Edino tako, da se vsem priznajo temeljne človečanske pravice in možnosti za primerno blagostanje. Z eno besedo: tolerantni moramo biti drug do drugega. Vsaka enako misleča skupina mora biti strpna do vsake druge skupine, ki ima v mnogih pogledih drugačnega mišljenje.

Sprva je prevladoval na kontinentu angleški, škotski in irski element. Enotnosti že takrat ni bilo. Potrebna je bila strpnost od samega začetka. In ne moremo reči, da je strpnost tudi res zmerom našla svoje mesto. Mnogi vodilni krogi se niso kar nič zavedali, da v "pluralistični" državi ne more iti vse po enem kopitu.

V novejšem času smo sprejeli medse celovito vrsto nadaljnjih narodnosti iz Evrope, ki so pluralizem naše mešane družbe še vse bolj podčrtale. Očividno se bo to nadaljevalo. Vedno več je "Avstralcev", toda za tisoče in tisoče bo to še dolgo zgolj zemljepisni — geografski — pojem, komaj kaj več. Če hočemo, da se bodo urasli v Avstralijo in postali njeni člani tudi v državljanem smislu, jim je treba pustiti, da razvijajo svoje talente tudi na svtsralskih tleh v skladu s svojo lastno kulturo in ji primešajo po naravni poti elemente tiste, ki so jo našli tu. In obratno. Le nastrpno nasilje bi zahtevalo, da se življenje novih naseljencev takoj nategne na isto kopito kot ga poznamo iz preteklosti.

To načelo mora segati tudi na versko in vzgojno torišče naših dejavnosti. Ljudje prihajajo med nas iz Anglije, Škotske, Nizozemske, Irske — da navedemo le nekaj krajev — kjer je poleg drugega tudi neodvisna verska šola deležna enake državne podpore. Ali ni dokaz grde nestrpnosti, ko se jim tu med nami taka enakopravnost odreka?

Misli, June, 1963

STRAH PRED "RAZKLANOSTJO" NI UPRAVIČEN

Očitajo, da neodvisne šole ljudi vodijo v kličkarstvo in državljansko skupnost drže v stalni razklanosti.

Dejstva govore drugače. Neodvisne katoliške šole so v Avstraliji stara ustanova. Vsaj petina — če ne morda celo četrtnina — današnjih avstralskih državljanov je šla skozi te šole. Njihovi otroci so v teh šolah danes. Ali je zaradi tega Avstralija zaostala v svojem razvoju do pomembne države na svetu? Ali so neodvisne šole učile, naj se ta razvoj kakorkoli zadržuje? Samo ozkosrčna nastrpnost bi kaj takega trdila.

Leta 1942 je Avstralija stala pred vsedrjavno katastrofo. Ali niso vsi Avstralci, brez ozira na narodnost, zgojo, kulturo itd. vstali z enakim navdušenjem in se uvrstili z ramo ob rami v obrambo domovine, naj jim je že bila stara ali nova, ter preteči polom odvrnili? Ali so kaj drugeče ravnali tisti, ki so bili vzgojeni v katoliških šolah? V čem so se bolje izkazali oni, ki so biti nekoč vpisani v državne šole?

Odgovor je jaseen. Zato je dandanes še vse bolj jalov izgovor, da katoliške šole ne zaslužijo javne podpore, češ da škodujejo državljanški složnosti, domovinski požrtvovalnosti in skupnemu napredku v razvoju Avstralije. Kdor še vedno kaj takega trdi, naj seže dosledno še dalje in naj odreče svoboden obstanek vsem klubom, društvom, organizacijam, cerkvam, trgovskim podjetjem in sploh vsemu, kar ni stoprocentno pod klobukom državnih vlad.

Potem naj pa še govorimo o — demokraciji!

KDO SE NAVDUŠUJE ZA MONOPOL?

Bolj upravičeno bi bilo, če bi mi rekli: Skrbi nas, kaj bo iz tega, go gre denar iz javnih blagajn samo za državne šole. Ta pot vzgaja državljanje za mirno sprejemanje raznih — monopolov! Če naj šolska vzgoja bo le državni monopol, zakaj ne še to in ono?

Recimo — en sam dnevnik, en sam časopis za vse kraje in ljudi! Državna vlada edina ga sme izdajati! Kdo se navdušuje za kaj takega? Komunisti in drugi totalitarci, seveda. Ali ne vodi monopol na torišču šolske vzgoje logično do tega?

Ne navdušujemo se za državni monopol v nobenem pogledu, prav tako ne v pogledu šol za mladino, ki naj se vzgaja v smislu medsebojne strpnosti, tolerantnosti, širokogrudnosti — ne pa za življenje pod državnimi monopoli!

(Konec drugič.)

KAJ SE VAM ZDI O KRISTUSU?

ČIGAV SIN JE?

(Mat. 22,42)

Vernim katoličanom je odgovor lahak. Vendar se je bati, da Kristusa premalo poznamo in malo vemo o njem. Pozabili smo. Prav bo, če ponovimo vsak mesec nekaj, kar so evangelisti o njem napisali. Poznanje Kristusovega življenja in delovanja bo poglobilo našo vero vanj.

Besedilo evangelijev imamo tu spodaj na levi strani, na desni pa pojasnila k besedilu, da nam bo lažje razumljivo. Priložena je zemljepisna karta Palestine, da lahko sledimo, kje se dogodki evangelijev vršijo.

Če pravimo, da smo Kristusovi, moramo Kristusa kar najbolje poznati!

PRENAGLA OBSODBA

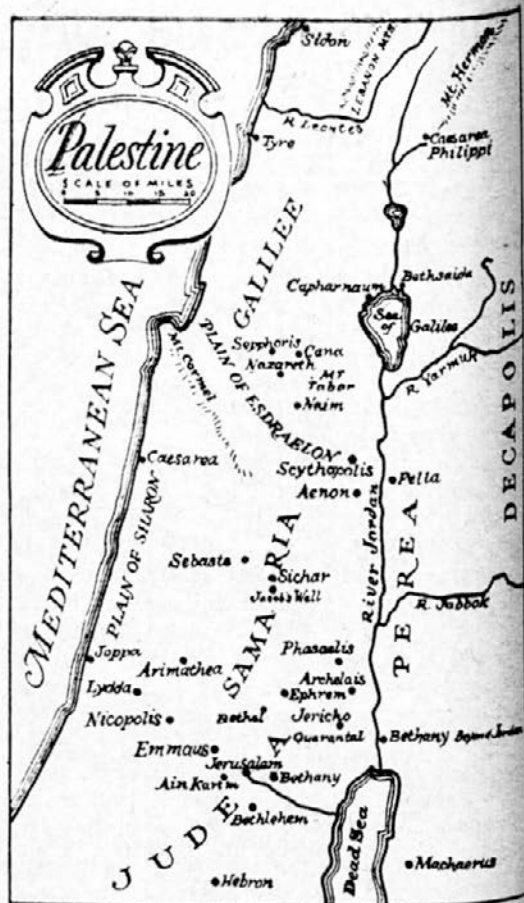
Ne sodite, da ne boste sojeni; zakaj s kakršno sodbo sodite, s tako boste sojeni, in s kakršno mero merite, s tako se vam bo odmerilo. Kaj pa gledaš iver v očesu svojega brata, bruna pa v svojem očesu ne čutiš? Ali kako moreš reči svojemu bratu! "Pusti, da vzamem iver iz tvojega očesa" — in glej, v tvojem očesu je bruno! Hinavec, izderi najprej bruno iz svojega očesa in potem glej, kako boš vzel iver iz očesa svojega brata.

Ne dajajte svetega psom in ne mečite svojih biserov pred svinje, da jih morda s svojimi nogami ne po hodijo in se ne obrnejo ter vas raztrgajo.

KRIVI PREROKI

Vstopite skozi ozka vrata; zakaj široka so vrata in prostorna je pot, ki vodi v pogubo, in mnogo jih je, ki v pogubo po njej hodijo. Kako ozka so vrata in tesna je pot, ki drži v življenje, in malo jih je, ki jo najdejo.

Varujte se lažnih prerokov, ki prihajajo k

TI IN TVOJ BLIŽNJI — BRAT

Od vseh strani osvetljuje Jezus svoj nauk o medsebojnih odnosih človeka do človeka. Veliko je že povedal o potrebi medsebojne naklonjenosti in ljubezni, pa mu zmerom silijo v misel še nove pripodobne. Na vso moč nazorna je prisposoba z očesom in kar je vanje padlo. Človek je brž pripravljeno kritizirati majhne napake na drugih, svoje lastne pa nerad vidi. To je veljalo v tistih časih zlasti za judovske voditelje, ki so sami sebe imeli za popolno preprosto ljudstvo pa za nekako sodrgo.

Da, bližnjega je treba presojati z ljubeznijo. To nas pa ne sme zapeljati, da bi vsakemu vse zaupali. So vendarle med hudobnimi ljudmi tako za krknjeni, da ne gre pred njimi odpirati vsega srca. To bi se reklo — metati bisere pred svinje.

PAZITI NA VARNO HOJO

Dobro zavarovano mesto nima velikih vrat ne stečaj odprtih. Lahko bi vrtil skoznje sovražnik. Domačinom se odpirajo majhna in ozka vrata ob str-

vam v ovčjih oblačilih, znotraj so pa grabežljivi volkovi. Po njih sadovih jih boste spoznali. Marbero grozdje s trna in smokve z osatâ? Tako rodi vsako dobro drevo dober sad, slabo drevo pa rodi slab sad. Ne more dobro drevo roditi slabega sadu in ne slabo drevo dobrega sadu. Vsako drevo, ki ne rodi dobrega sadu, bo posekano in v ogenj vrženo. Po njih sadovih jih boste torej spoznali. Kdor je dober, donaša iz dobrega zaklada svojega srca dobro, in kdor je hudoben, donaša iz hudobnega hudo. Zakaj iz tega, česar je polno srce, govore usta.

HIŠA NA SKALI

Ne vsak, kdor mi pravi: 'Gospod, Gospod', pojde v nebeško kraljestvo; temveč, kdor spolnjuje voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo. Vsak, kdor prihaja k meni in posluša moje besede in jih spolnjuje — pokazal vam bom, komu je podoben: podobna je človeku, ki je postavil hišo in je kopal globoko in temelj postavil na skalo. In ko je nastala povodenj, se je tok uprl v tisto hišo, pa je ni mogel omajati, zakaj imela je temelj na skali. Kdor pa jih sliši in ne izpolni, je podoben človeku, ki ji hišo zidal na zemljo brez temelja: uprla se je vanjo voda in takoj se je zrušila in podrtija te hiše je bila velika.

STOTNIKOV SLUŽABNIK OZDRAVLJEN

Ko je končal vse svoje besede pred poslušajočim ljudstvom, je šel v Kafarnaum. — Pri nekem stotniku pa je bil na smrt bolan služabnik, ki mu je bil zelo drag. Ko je slišal o Jezusu, je postal k njemu judovske starešine s prošnjo, da bi prišel in njegovega služabnika ozdravil. Ti so prišli k Jezusu in ga lepo prosili, govorec: "Vreden je, da mu to storiš; ljubi namreč naš narod in zhodnico nam je on sezidal." Jezus je šel z njimi. Ko pa že ni bil daleč od hiše, je stotnik poslal k njemu prijatelje in mu sporočil:

"Gospod, ne trudi se; zakaj nisem vreden, da greš pod mojo streho. Zato se tudi nisem ime! za vrednega, da bi šel k tebi, ampak reci le z besedo in moj služabnik bo ozdravljen. Zakaj tudi jaz, ki sem postavljen pod oblast in imam vojske pod seboj, pravim temu: Pojdi — in gre. In drugemu: Pridi — in pride. In v svojem služabniku: Stori to — in stori."

Ko je Jezus to slišal, se je začudil; in obrnil se je ter množici, ki ga je spremljala, rekel: "Resnično resnično povem vam, še v Izraelu nisem našel tolike vere."

In ko so se vrnili poslanci domov, so služabnika, ki je bil bolan, našli zdravega.

ni velikih, da v naglici smaknejo skozi obzidje. Tudi pot do mesta je skrbno zastražena, zato se je treba na njej stisniti kakor na stezi. Tako Jezus slika pot našega življenja proti nebesom. Samo On edini zna prav voditi in kazati, kod je treba stopati. In po njegovih naukih je ta pot polna zatajevanja in premagovanja samega sebe.

O, da, človeku se ponujajo še razni drugi vodniki. Prilizujejo se in sladkajo, nagonom človekove narave dajejo vso svobodo. Čemu se boš zatajeval, kar je naravno, je naravno, kar vdaj se! Naravnaj korak na široko pot! Tak je njihov nauk. Toda kakšni so sadovi tega nauka? Kar nje same si ogledj, kako živijo, koliko slabega napravijo človeški družbi. Hitro boš videl, kakšne vrste "preroki" so.

ČE SO TEMELJI ZANIČ

Spet se je Jezus poslužil čudovito nazorne prilike ali prisposode. Še danes povodenj napravi po raznih krajih ogromno škodo. Še danes podira hiše, pa tudi še danes mnoge hiše povodnji kljubujejo — zidane so dovolj trdno. Vse več takih primerov je bilo v njegovem času in to tudi med Judi.

Ta primer iz vsakdanjega življenja prinaša Jezus v duhovno življenje in obrača v nadnaravní pomen. Velika množica je poslušala Jezusa, marsikaj si je tudi zapomnila — pa premnogi so pozabili na to, da poslušanje samo še nima pomena, če ne začneš po teh naukih tudi uravnjavati svojega življenja. Kdor Jezusov nauk samo občuduje, pa ne izpolnjuje — zida zgolj na pesek.

OD LEPIH NAUKOV SPET — K ČUDEŽEM

V dvojno smer je obrnjeno Jezusovo delo ljudmi. Uči in pridiga tako veličastno, da poslušalci vzklikajo: Tako še ni nihče govoril! Ze iz njegovih naukov bi mogel iskren poslušalec zaključiti: Sam Bog ga je poslal! Da pa ta veliki prerok ni le človeški božji poslanec, ampak sam učlovečeni Bog, so na svoj način dokazovali čudeži. Zato se Jezus v presledkih med pridigami spet in spet vrača k čudežnim delom.

Srečujemo poganškega stotnika, človeka iz rimske vojaške posadke, ki je imela v Kafarnaumu svojo bazo. Ves prizor je dosti nepričakovan, zares izjemen. Rimljani in Judje so se po večini grdo gledali, kar zadeva voditelje. Ne eni ne drugi niso bili z Jezusom v dobrih odnošajih. Tu pa naletimo na vsestransko medsebojno zaupanje, če že ne rečemo — ljubezen. Kakor da se je v nazorni sliki imelo pokazati, kako si Jezus zamišlja življenje v božjem kraljestvu na zemlji, ki ga je prišel ustanovljati: Vsestranska medsebojna vzajemnost med ljudmi, pa naj si bodo po naravi in zemeljskem rojstvu še taki tuji.

ORLOVSKI SPOMINI

IZ LEŠČEVJA

Spisal brat Nardžič

(Nadaljevanje)

Fantovski večeri

NAJSTAREJŠI FANT JE VEČER OTVORIL in vodil. Pozdravil je vse navzočene, napovedal spored in pozval na pazljivo sodelovanje. Potem je dal besedo tolmaču orlovske Zlate knjige.

Poklicani je stopil za mizo in nagovoril brate. Na kratko je ponovil, kar so obravnavali na prejšnjem sestanku, potem načel novo poglavje. Prebral je vprašanje in odgovor, nato s svojimi besedami raztolmačil in razširil, obrnil na razmere leščevskega Orla. Pohvalil je, kar se mu je zdelo v skladu z Zlato knjigo, pograjal, kar je bilo po njegovem mnenju v nasprotju z njo.

Tako je poteklo kakih dvajset minut. Nato je voditelj odprl debato. Dva ali trije so se oglašili in dodali svoje misli. Kadar je kdo ugovarjal trditvi drugega, je moral svoje drugačno mnenje zagovarjati. Včasih je bila debata dosti vroča. Če so posegli vmes še ostali, nekateri podpirali eno mnenje, drugi drugo, je bila nevarnost, da nastane hrup, in voditelj je imel dosti težak posel, da je vzdržal disciplino. Če ni šlo drugače, je priskočil na pomoč kaplan, ki je sicer mirno sedel v svojem kotu in nemo spremljal debato. Le h koncu se je navadno tudi sam oglašil.

Za tolmačem Zlate knjige je povzel besedo tolmač mohorske knjige "Gospodarski nauki." Tudi ta je prebral in raztolmačil na vsakem sestanku eno poglavje. Nauke iz knjige je primerjal s starokopitnim gospodarstvom leščevskih posestnikov. Vnemal se je za napredek v vsakovrstnih panogah kmetijstva, grajal zastarele navade in razvade, priporočal nove načine.

Po tem razpravljanju se je navadno vnela silno živa debata. Ne kateri so kar goreli za vsako novost, drugi kazali obžalovanja vredno nazadnjaško miselnost — vsaj tako so trdili gorečniki. Prav pogosto je moral poseči vmes kaplan.

Če je čas dopuščal, so prišli na vrsto referenti ali poročevalci o novicah iz dnevnega časopisja: o gibanju krščanske prosvetne organizacije, zlasti orlovstva — o delovanju narodno-obrambnih ustanov — o gospodarstvu ter agrarni in

industrijski politiki — o novostih v književnosti in umetnosti... Zadnji referent je imel nalogo, da je povedal nekaj sočnih dovtipov za dobro voljo navzočnih.

Ker je bila tudi po vsakem referentovem poročilu debata, je včasih celo dovtipkar slabo načel. Pričakovati je bilo seveda, da bo vzbudil splošen smeh, pa kdaj pa kdaj ga kar ni hotelo biti. Potem so debatirali, če kak dovtip zasluži to ime. Ali pa vsaj, če je dovtip duhovit ali ne.

Bili so zares krasni večeri. Pozabil sem še omeniti, da so večkrat pred branjem in tolmačenjem Zlate knjige zapeli narodno popevko ali je nastopil deklamator. Najrajši so deklamirali Gregorčiča. Poznal sem fanta, ki je znal vso Mohorjevo knjigo Gregorčiča na pamet je si je celo pri delu na polju na glas deklamiral:

Na boj na divje Amonite,
sovražnike rodu srdite
je Jefte hlabro četo zbral...

Tudi zaključili so radi svoje večere s pesmijo. Včasih so se sredi pesmi dvignili na odhod in nadaljnje kitice krožili skozi vas na potu proti domu.

Tvarine ne more zmanjkati

Vprašal sem kaplana, kaj bodo pozneje obravnavali na svojih večerih, ko zmanjka Zlate knjige in Gospodarskih nauk.

"Zlate knjige ne more nikoli zmanjkati, zato jo lahko obravnavamo na veke."

"Že, že, pa vendar. Ne bo dolgo, ko pridemo do zadnje strani. Kaj pa potlej?"

"Saj poznaš tisto pesem, ki pravi:

Pa če hočmo še pet,
treba od kraja začet..."

"Torej boste začeli odkraja? Ali ni dolgočasno, če se venomer isto premleva?"

"Kaj pa še! Zlate knjige se ni mogoče naveličati, kakor zlatega denarja ne."

Skomiznil sem z rameni in si svoje mislil. Kaplan je trenutek pomolčal in rekel.

"No da, saj te razumem. Človek se končno vsega naveliča. Imamo pa še drugih knjig na izbiro za načelnostni del večera. Recimo starejše letnike 'Mladosti', Urbanovo knjigo o Lepem vedenju, Jegličovo Mladeničem, Seigerschmiedove Pamet in vera, Trunkovo Bodi svoje sreče kovač, itd. Vse to branje več izda, če se skupno opravi in z debato obdela."

Nič nisem ugovarjal. Vprašal sem dalje:

"Kaj pa pride na vrsto po predelani knjigi Gospodarski nauki?"

"Oh, manjka se gradiva! Kar poglej zbirko mohorskih knjig, kaj vse boš našel! Žal, da je naše ljudstvo te zaklade primeroma slabo izčrpalo. Naše organizacije store zelo dobro delo, ako naučijo ljudi ceniti tudi strokovno knjigo, ne le pripovedno. Res je v mohorskih strokovnih knjigah marsikaj že zastarelo, toda imamo strokovne — mesečne liste — revije — ki iz njih lahko dopolnjujemo pomanjkljivost mohorskih knjig. Ne bom trdil, da smo s temi rečmi zelo bogati, toda za naše fantovske večere je v njih gradiva dovolj."

"Katere mohorske knjige pa imete v mislih?"
"Celo vrsto: Vrtnarstvo, Živinoreja, Poljedelstvo, Čebelarstvo in kakor jim je že naslov. Za sadjerejo imamo pa prav čeden mesečnik. Poleg vsega tega se lahko spustimo na zelo široko pa malo obdelano polje združništva. Za industrijske kraje imajo z delavskim in sploh socialnim vprašanjem dovolj posla za dolgo dolgo vrsto večerov. — Vidiš, če trajajo fantovski večeri tudi so sodnega dne, gradiva zanje ne more zmanjkati."

Potem sva se poslovila.

(Še!)

TUJCI O NAS — MI O SEBI

Odlomek iz revije NOVI ČASI, 3 — 62. Izhaja v Buenos Airesu mesečno, vsaj tako pravi sama. In pove še to: Revija o aktualnih vprašanjih. Zanimivo je, da nič ne pove, kolikšna je naročnina. Pričujoči odlomek je iz "Pogovorov s starcem Abu Sabu" — Ur.

"NEKATREI TRDIJO, DA TEGA POGOVORA NI RESNO VZETI, saj v njem Slovence samo kritizirate".

Starec se je skoraj izgubil v naslonjaču.

"S to zadevo je zadeva taka. Tujci o nas lepo pišejo. Zadnje čase celo Nemci in Italijani. V neki rimski knjigi berem, da je tisočletni obstanek našega naroda zgodovinski čudež, ki si ga je mogoče razlagati samo z našo visoko kulturo in politično zrelostjo. Neki Nemec nas zadnje čase povečuje kot največje lingviste vseh časov.

Neki profesor v Franciji je v knjigi o zgodovini diplomacije napisal o Miklošiču, česar se mi nikoli ne bi upali. Mož da je ne samo Slovencem, ampak sploh vsem Slovanom dal osnovo za jezikovni študij, jim prvi pokazal pot do njihovih lastnih narodnih vrednot. V Parizu, kjer smo v neki knjigi doživeli, da so nam obesili naziv najbolj gledališkega naroda na svetu — pisec pravi, da ni nikjer drugje videl, da bi po vaseh igrali Shakespearja, Moliera, Schillerja... — so nam pred leti obesili tudi medaljo, ko je ljubljanska Drama dobila prvo mesto na mednarodnem gledališkem tekmovanju. Buenosaireska kritika je pred meseci zapisala, da je zagrebški komorni orkester, katerega slabo polovico sestavljajo Slovenci, nesporno najboljši na svetu.

Tako berlinska kakor pekingška kritika govori o ljubljanskem oktetu kot o čudu ubranosti.

Misli, June, 1963

In kaj pišejo o naših teologih! Bodisi o univerzitetnikih — samo na eni najuglednejši univerzi v Rimu imamo tri profesorje; ti in pa tudi drugi poučjejo, nekateri pišejo knjige — (samo lani smo mogli isto delo enega naših rojakov videti po izložbah v španski, nemški in italijanski izdaji — sodelujejo s članki pri teoloških leksikonih, ki istočasno izhajajo v štirih svetovnih jezikih), bodisi o duhovnih v dušnopastirskih službah, ko eni gradijo cerkve za domačine, drugi celo ustanavljajo srednje šole...

Pa tudi na drugih poljih: svetovni prvak v smučarskih skokih je član našega naroda in ne morda ruskega ali svernoameriškega, kjer je samo smučarjev milijon in pol! Drugi spet trde, da ponekod še obstajajo nepremagljivi vrhovi gora, ker pač slučajno tam okoli niso hodili Slovenci...

Vse to, ljubi moj, pa je seveda ena figa proti temu, kar mi mislimo o sebi!

Saj smo res kampilci, ni dvoma, toda... Samo malce se ozrimo okoli in če smo že toliko previdni, da pri tem pregledu izpustimo sebe, ustavimo se pri svojih bližnjih, pri naši skupnosti: buenosaireski, clevelandski, torontski... Mislim, da naša naloga ni ponavljati slavošpeve, ki nam jih pojejo — čeprav je koristno zanje vedeti — ampak predvsem odgrinjati zavese, kazati še vedno bolne pojave od blizu. Nič ne škodi, če imajo drugi tako dobro mnenje o nas, vendar, dragi moj, še vedno drži tista o resnici, ki nas bo osvobodila... tudi tista, ki jo dostikrat, ker je grenka, porivamo v kot...

Sploh pa je tista o samem kritiziranju — bosa! Naj res vsem ljudjem samo kadimo in to kar naprej in naprej? Saj to že vsakdo zase dela. Kar prisluhnite!" (Itđ.)

Z Vseh Vetrov

ČE BI VSE LJUDI vsega sveta, ki danes živimo, spravili na ozemlje Združenih držav severne Amerike, bi prišlo — pravijo — okoli 750 perbivalcev na kvadratno miljo. Ves ostali svet bi potem seveda bil popolnoma prazen. Ali je gostota 750 ljudi na kvadratno miljo zelo velika? Na Holandskem jih pride na kvadratno miljo poprečno 900. Stradajo? Propadajo? Prav nasprotno! Če niso na prvem mestu glede blagostanja in vsestranskega napredka, so pa prav gotovo blizu vrha.

SAMO ENA OSMINA orne zemlje je danes na svetu pod obdelovanjem. Sedem osmin čaka, kdaj se bo kdo lotil dela na njej. Že s to spretnostjo, ki jo danes pozna kmetijska panoga kulture, bi bilo obdelovanje teh zapuščenih sedem osmin mogoče. Načini obdelovanja zemlje se pa z napredkom spreminjajo zmerom na bolje — kako veliko hrane bi se še dalo in se bo dalo pridelati v bodočnosti! Res je pa, da je poleg navedenih sedem osmin na svetu še nič manj kot 54 milijonov kvadratnih milj zemlje, ki se vsaj po današnjih načinih res ne da obdelovati. Učenjaki pa trdijo, da bo velik del te zemlje tudi še lahko prišlo v poštev, ko bodo ljudje iznašli nove načine obdelovanja. Vse to ni iz rokava streseno, tozadevni odbor pri Združenih Narodih je objavil številke in ugotovitve.

"GRKO-KATOLIKE" ali grške katoličane navadno imenujemo tiste kristjane na Vzhodu, ki imajo sicer svoje obrede pri maši in zakramentih, pa vendar priznavajo papeža za vrhovnega poglavarja Kristusove Cerkve. To se pravi, da so zedinjeni s katoliško Cerkvijo. Jih je kar precej po vshodni Evropi. Piše pa poznavalec razmer v Balkana, da je gornji naslov zelo ponesrečen. Vsaj Bolgari in Makedonci tega izraza nikakor ne morejo trpeti. So namreč preveč pretrpeli pod barbarstvom grških nacionalnih in verskih fanatikov. Zato prihaja nasvet, naj bi namesto "grški katoliki" rabili izraz "katoličani vzhodnega obreda."

NEMŠČINA JE ZNANA kot jezik s klaftro dolgimi besedami. Tako dolge, kot je naslednja, pe menda vendar še nismo videli: Höhengengefallenszugesellschaftsentschädigung. Beseda je baje nastala v Avstriji. Če avstrijske uradnice in sekretarke

niso boljše v "spellanju" kot avstralske, je gotovo že zmanjkalo v Avstriji pravopisnih slovarjev. In kaj beseda pomeni? Avstrijski delavec, ki mora plezati po visokih krajih, recimo po nadglavni ogrodju mostu nad globoko reko, dobiva posebno odškodnino (Entschädigung) ali doklado za svoje nevarno delo. Zaradi te doklade si vsi želijo tako delo, pa mora vendar kdo delati tudi pri tleh, kjer delo ni nevarno. Da bi delavce pri tleh potolžili, so tudi njim določili posebne doklade, ker jim "doklada zaradi višinske nevarnosti dela odpade." Kako visoka je ta doklada, nismo mogli dognati. Če je tako visoka kot je beseda zanjo dolga — čestitke avstrijskim delavcem "pri tleh"!

KRITIKOM IN KRITIKASTROM pa res nihče ne odide, niti ne tak mož kot Janez XXIII, ki je sicer užival tako spoštovanje in vdanost kot komaj kdo pred njim. Ko je ležal smrtno bolan, so morali škofje po svetu dopovedovati kritikastrom: Ni res, de je papež "zavil na levo" in se skušal pogoditi s komunizmom. Komunizem tudi on smatra za enako pogubno zadevščino, kot vsi njegovi predniki. Gnal se je ta papež posebej le zato, da bi ljudje znali ločiti zmoto in ljudi, ki so v zmoti. V tem smislu je sestavil svojo zadnjo encikliko: **MIR NA SVETU**. Kratek nauk v njej je ta: Sovraži zmoto, nikar pa ne sovraži človeka, ki je v zmoti zagazil. To naj velja o vseh vrstah zmot: verskih političnih, moralnih... Tudi za tiste, ki so zakopani v take zmote, velja Kristusova zapoved: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. Komunizem je strašno zlo, komunisti pa kljub temu ostanejo — naši bližji! To se ne pravi "zaviti na levo", prav nasprotno! Pravi se "zaviti na desno" — nazaj proti Kristusu, tako daleč nazaj, da se čudimo in se niti ne zavedamo, kako daleč "na levo" od Kristusa smo mi sami zagazili.

EVOLUCIJA, REVOLUCIJA, DIKTATURA — te besede se mešajo v Združenih Državah Amerike v ondotni rasni mešanici in skušajo druga drugo pobiti. Dolgo je veljalo, naj razlike med belimi in črnimi poravnava "evolucija" — miren razvoj, ki mu je treba dati časa. Federalna vlada je sicer zahtevala, da se vsepovsod izvajajo zakoni zoper zapostavljanje črncev, podrobnosti je pa

prepuščala poedinim državnim vladam in nižjim sodiščem. Izkazuje se, da je ta sicer dobra in vsaj na prvi pogled zelo pametna misel delovala prepočasno. Beli so evolucijo zavirali, črni porivali naprej. Prišlo je do spopadov, v katerih je prišla do veljave beseda "revolucija." Sicer je treba črnim priznati, da se vsaj po svojih voditeljih potegujejo za revolucijo brez nasilja. Toda ko množice vzvalovijo, kdo more do konca garantirati, da se ne bodo lojavila nasilja? In tako je nastopila svojo pot tretja beseda — diktatura! Federalna vlada naj sama vzame v roke izvajanje zakonov in porine v stran meje med poednimi državami. Vsak kršilec rasnih zakonov naj bo podložen naravnost Washingtonu! Predsednik Kennedy je pred izvolitvijo dejal, da se veseli predsedniške odgovornosti prav zaradi težav, ki so z njo. Če še tako misli, je lahko te dni zelo vesel. Take resne notranje zadeve utegnejo postati mnogo usodnejše kot kakšna — Kuba!

"EKONOMSKI ČUDEŽ" doživlja poleg velikega dela ostale Evrope tudi Italija. Kako naj se s tem ujema milijonska porast glasov za komuniste pri zadnjih volitvah? V reviji NEWSWEEK nekdo to razlaga in prihaja do zaključka: Čudim se, da so ti glasovi šele letos tako narasli. Kako to? Pod "ekonomskim čudežem" so obogateli bogataši. In siromaki pa še globlje v siromaštvo zabredli. In teh je ogromna večina. V Milan in druge industrijske kraje na severu prihajajo v trumah delavci iz južnih pokrajin, delajo dolge ure za majhno plačo, nadurnega dela zanje ni. Okoli sebe vidijo žene in hčere svojih direktorjev v dragocених kožuhih, v najmodernejših avtomobilih, pri najrazkošnejših zabavah. Dolge mesece preživijo v tujini na "počitnicah", dočim delavske mase garajo in stiskajo uboge lire, da jih pošiljajo svojim družinam. Komunisti imajo lahko nalogo pri organiziranju teh množic. Poleg drugega jih učijo tudi brati in pisati — mnogo je med njimi alfabetov — in prvo, kar potem berejo, je komunistična literatura. Pa naj se kdo čudi, odkod taki rezultati! In ni drugače mogoče, če ostane "ekonomski čudež" samo za plast ostudno sebičnih zasleplencev.

NAPREDNOST IN NAZADNJAŠTVO se ne moreta bratiti, lahko pa obstajata drug ob drugem na istem kraju in v istem času. Nov dokaz za to je doprinesla Severna Amerika prav v teh dneh. In je pritegnila oči vsega sveta nase. Od vseh strani so letele čestitke v Ameriko zaradi uspehov najnovejšega "astronavta", ki je res vsega občudovanja vreden, z njim vred pa napredek ameriške

Misli, June, 1963

znanosti. Prav v isti sapi se je svet zgražal nad dogodki v Ameriki, v državi Alabama, kjer so se vršili vsega obžalovanja vredni izgredi med belimi in črnimi domačini. Kako naj bo Amerika voditeljica pri naporih za svobodo in človečanske pravice po vsem svetu, ko sama na svojem lastnem ozemlju teh pravic ne more uveljaviti? K sreči je zunanji svet po večini dobro ločil med uradno Ameriko in primeroma maloštevilnimi krajevnimi zagriženci, ki nikakor ne morejo uvideti, da živimo v drugi polovici dvajsetega stoletja. To so nazadnjaki, ki jih nobena prosvetljenost ne bo sprebrnila, kvečjemu smrt.

ŠKOF van DODEWAARD v Haarlemu, Holandija, je napravil nekaj novega in tako nepričakovano hitro zaslovel. Ustanovil je škofijski sosvet za socialne in politične zadeve ter vanj imenoval sedem izkušenih ljudi izmed laikov, to se pravi svetnih škofljanov. Člani tega sosveta bodo odslej v vlogi škofovih svetovalcev vplivali na vodstvo škofije, v kolikor tudi svetne zadeve spadajo v področje škofove oblasti. Ta škofov korak je v skladu z namero vesoljnega cerkvenega zbora, ki ima poleg drugega tudi to nalogo, da na novo formulira pravice in dolžnosti svetnih vernikov v katoliški Cerkvi. Ne zdi se namreč primerno, da bi laiki igrali zgolj vlogo "poslušajoče Cerkve", pri vodstvu pa ne imeli nobene besede. Razume se pa seveda, da naj bi bili le svetovalci, zadnja in odločilna beseda mora imeti vedno le škof, kakaj postavljen je od Boga kot eden pravih naslednikov apostolov.

NAŠA ZADNJA LUČ

Sonce je zašlo za goro,
meseč je odšel za soncem,
ogenj v hiši je ugasnil,
sam ostal sem brez besede.
Odgovori, Ciciban:
kaj je naša zadnja luč?

Naša zadnja luč je duh:
vse je mračno, duh nam seva,
k Bogu pota razodeva.

Oton Župančič.

SV. OČE PROSLAVLJA APOSTOLA SLOVANOV

ENAJSTE STOLETNIČE PRIHODA svetih bratov Cirila in Metoda med Slovane se je spomnil tudi papež Janez XXIII. Čeprav že hudo bolan je sredi maja dal objaviti svoje "Apostolsko pismo" za to imenitno obletnico. Pismo je naslovljeno na vse škofe med Slovani, ki so združeni z Apostolskim sedežem. Po škofih pa na nižjo duhovščino in vse vernike.

"Pismo" je prav za prav cela razprava o svetih bratih in globokem pomenu delovanja med Slovani. Po zgodovinskem pregledu njunega življenja poudarja papež, da je letošnja pomenljiva obletnica kakor nalašč prav zdaj, ko se vrši v Rimu vesoljni cerkveni zbor. Izreden pomen te vzporednosti je v tem, da je vse delo vesoljnega zbora prežeto z željo po ujedinjenju vsega krščanstva. Saj sta bila prav sveta brata Ciril in Metod *stebra edinosti*, ko sta med Slovani misijonarila v tesni povezavi s papežem v Rimu in jima še na misel ni prišlo, da bi kot vzhodnjaka delovala za kak verski razkol.

Med drugim podčrtava papež, da so sv. Metoda tožili v Rim zaradi tega, ker je uvedel

v bogoslužje domač slovanski jezik. Moral je v Rim na zagovor, pa je tedanji papež Janez VIII. dal Metodu popolnoma prav.

Zaključuje sv. Oče svoje "pismo" nekako tako:

Clovek bi se kar utrudil in naveličal, ko vidi, kako težka je pot do ujedinjenja. Toda pred oči mu stopita sveta brata, dve svetli *nebeški luči*, in pot pred njim zasije v novi svetlobi, da z novim pogumom koraka naprej. Zaveda se, da velika slovanska svetnika v nebesih molita za uspeh in s tem pomagata doseči tako iskreno zaželeno sveto ujedinjenje.

*Naj božja Mati
v sveto harmonijo
zedini nas kristjane,
da s Petrom — Skalo
in Cirilom in Metodom
v bratski sreči
na veke bomo zrl
Tvoj milostni obraz
(Aleksej)*

IZ ROKAVA P. ODILA

(s str. 168)

Ali naj tedaj res nikoli ne pridemo do stundenca, ki je v njem napoj sreče? Ali naj vse življenje in še v mislih na odhod s tega sveta ponavljamo za pesnikom: Srce je prazno, sreče ni?

Tako trenutke je imel pesnik Župančič, ki je zapel:

*V moji deželi ni cest,
na mojem nebu ni zvezd,
v mojih očeh — tema,
v moji duši bolest.*

Pa je razmišljal dalje in prišel do zaključka:

*Če sonca ni, odkod to hrepenenje?
O, sonce je, ker ga slutimo,
ker ga v globini duše čutimo.*

In še bolj dognano:

*Vse je mračno, duh nam seva,
k Bogu pota razodeva,*

Da, duh razodeva pota k Bogu, kjer se bo duša napila prave sreče. Z drugačnimi besedami jo to povedal že sv. Avguštin, eden največjih mislecev vseh časov:

"Nemirno je naše srce, dokler ne počiva v tebi, o Bog!"

Romanje in fatimske slike

V nedeljo 26. maja je bilo dva dni po prazniku Marije Pomagaj. Sydneyski Slovenci smo šli na romanje v predmestje Epping. Že dolgo imamo navado, da poromamo po štirikrat na leto v kako cerkev v mestu ali okolici ob nedeljah popoldne. Sprva smo se omejevali na procesijo z rožnim vencem, pete litanije Matere božje, pridgo in blagoslov z Najsvetejšim. Pozneje smo dobili dovoljenje tudi za sv. mašo.

Ob tem dovoljenju smo takoj uvedli še spovedovanje in sv. obhajilo med mašo. Tako smo Mariji Pomagaj dali priliko vršiti njen pravi poklic: voditi nas naravnost k Jezusu. Naša romanja so postala zares božja pota. Naši verniki vedno bolj razumejo to in že v lepem številu prihajajo tudi k obhajilni mizi.

Sv. maša v Eppingu je bila za pobite Slovence v svetovni vojni in po njej, v ta namen smo zmo-

lili tudi rožni vence. Vreme smo imeli samo — za silo.

Po opravljeni božjepotni pobožnosti v cerkvi smo se preselili v dvorano in gledali lepe slike iz Fatime s primerno razlago kar na traku. Pater "z rokavom" je bil pred leti sam v Fatimi in si je slike nabavil. Ker je pred kratkim veliko naših ljudi dobilo v roke in bralo knjigo o Fatimi med mohorskimi knjigami, so gledalci še toliko bolj pozorno sledili slikam. Končno so pa prišle na vrsto tudi slike iz Slovenije — bile so z Gorenjske, Dolenjske in Primorske.

Versko in narodno obogateni so se rojaki zadovoljni razhajali.

Prva poroka v narodni noši.

Bilo je veliko doživetje. V soboto 26. maja — doma bi rekli v "cvetočem maju". Pa tudi tu ni manjkalo cvetja, čeprav je bila blizu avstralska zima. Pred oltar cerkve sv. Frančiška v Paddingtonu sta stopila ženin Tone Omerzel in Frida Edelsbrunner. Tone je bil rojen v Marenbergu ali Radljah ob Dravi, Frida pri sv. Benediktu v Slov. Goricah. Nevesta je malo prej prispela iz domovine. Zeno-va mama je obema preksrbela narodno nošo, ki je zbudila splošno pozornost. Eden največjih sydneyjskih dnevnikov — SUN-HERALD — je poslal svojega fotografa in so sliko objavili v nedeljski izdaji.

Priči sta bila Ivan in Vikica Koželj, cvetlični družici Marija in Ivanka Ritlop, poročal je pater "z rokavom". Tako smo torej obhajali v Sydneyu prvo poroko v slovenski narodni noši.

Da bi ne bila tudi zadnja! Zelo si jih želimo več in več. Po tej poti bi kmalu prišli do zadostnega števila narodnih noš. In jih nujno potrebujemo za razne nastope. Z njimi bi najhitreje zbudili

pozornost Avstralcev in bi nas spoznali. Saj kot narodna skupina brez teh noš sploh ne moremo nikjer nastopiti.

To se je pokazalo prav v tem primeru. Cvetlični družici nista imeli narodnih noš — fotograf jih ni maral na sliki skupno z ženinom in nevesto! Živ dokaz!

Če bi se kdo zanimal za narodno nošo, mu rad dam pojasnila in navodila. Novoporočencema pa vso srečo in obilico blagoslova na življenjsko pot. Ostanita zvesta!

VAŽNO — VAŽNO — VAŽNO

Tik pred zaključkom te številke smo dobili od poštnega urada navodilo, naj si vzamemo na najbližji pošti svoj lastni predal in tako zagotovimo varen prejem pošte.

Zakaj naj bi bilo to bolj varno, je težko razumeti, pa na pošti menda že vejo. Baje izginjajo tudi pošiljke na druge naslove na Point Piperju, ne samo tista, ki so na naslov 6 Wentworth Street.

Torej je odslej naslov za naš list, uredništvo in upravo, kakor tudi za urednika osebno:

P. Bernard Ambrožič
P.O. Box 136
Double Bay, Sydney.

Prosim, da to upoštevate. Povratne koverte s tem naslovom bomo kmalu oskrbeli.
Uredništvo in uprava MISLI

OTROCI NOVIH PRISELJENCEV IN AVSTRALIJA

Posnemamo po članku v Sydney Morning Heraldu. Vsaj kak drobec novega spoznanja in migljej za ravnanje lahko najde v teh vsticah ta ali oni slovenski oče, ta ali ona slovenska mati v Avstraliji. — Ur.

Zgodba mladega Cirila

DESET LET JE BIL STAR, ko je družina s petero dece prišla v Avstralijo. Ciril je bil najstarejši in je šel takoj v tukajšnjo šolo. Stanovanje so našli v pustem predmestju — stanovanje z eno samo sobo za vso družino. Ciril je bister dečko, je v šoli kar brž pobral angleščino in se privadil avstralski okolici. Med sošolci se je hitro ukoreninil in imel med njimi dosti prijateljev.

Mati ni imela ne prilike ne veselja, da bi se učila novega jezika. Oče si je polagoma nabral nekaj izrazov, da je shajal pri delu v tovarni, kaj več se mu ni zdelo potrebno. Tako je Ciril prevzel vlogo kot tolmač za vso družino, kadar je bilo treba imeti kak stik z oblastmi ali komerkoli v bližini. To je bilo sprva za družino naravnost odrešilno, ali fant si je začel domišljati, da je on tisti, ki vse vzdržuje. Oče je izgubil veljavo, z njim seveda tudi mati. Ciril je postal glava in bolj in bolj prevzemal vodilno vlogo. Oče se je čutil zapostavljenega, postal je zagrenjen, pomagati si ni vedel.

Ciril je kmalu videl, kako stanujejo drugi okoli njih, pa je zasovražil "dom" z eno samo sobo za vse. Na živce mu je šlo, ko je bilo polno otroškega joka in so se neprestano sušile "cunje" na vrvičah, speljanih iz kota v kot. Začel je izostajati od doma in zahajati med mladino na cesto, v park, na igrišče, tudi časopise je raznašal in si zaslužil nekaj drobiža. Sošolci so ga uvedli končno v "Police Boys Club" in tam se je prav dobro počutil.

Oče je vse to opazoval z nejevoljo. Končno se je zavzel, da mora izgubljeno veljavo dobiti nazaj. Odločno je nastopil zoper sinovo zahajanje v Police Boys Club — saj ni imel pojma, kakšne namene imajo take ustanove. Prišlo je do hudih preprirov. Oče je zabavljajl čez Avstralijo in njene čudne navade, fant se je kazal večjega Avstralca kot sam mestni župan — nikogar ni bilo, ki bi posredoval med njima.

Ciril je imel zdaj že blizu 14 let. Osamosvojl se je tako zelo, da je včasih izostajal tudi čez noč, spal je pri svojih prijateljih. Nekoč je sploh izginil. S seboj je vzel prihranke od prodajanja časopisov — seveda so ga iskali. Našel ga je policaj in fant je moral na spraševanje. Nato so ga poslali v popoljševalno šolo, kjer je prebil leto ali več.

Medtem si je družina opomogla in oče je kupil hišo. Cirila so vrnili družini. Zdaj je slišati, da je ves drugačen, dober fant, vendar nekako potuhnjen. Bati se je, da izkušnje prvih avstralskih let v njegovi notranjosti niso izbrisane, utegnejo nekoč spet planiti na dan.

Zgodba deklice Mire.

Tudi Mira je hči vseljene družine. Od 12. do 14. leta je hodila tu v šolo in se povsod v Avstraliji udomačila — razen doma pri starših. Oče in mati sta se držala navad iz rojstne domovine. Nista mogla razumeti, da tukaj hodijo skupaj na pohajkovanje in v kino dekleta in fantje od 14. — 16. leta in se že tudi igrajo ljubezen. Nasprotno se je pa Miri zdelo to vse v najlepšem redu in se je pri 14. letu zaljubila. In ker je od doma vedela, da to ne bi smelo biti, se je zaljubila vse bolj resno kot se zaljubilo avstralski fantje in dekleta v tej starosti, ko jih starši tako zelo ne "preganjajo". Zaradi preradne zaljubljenosti ji je šola začela smrdeti in je izostajala.

Fant, okoli 17 let star, jo je povabil na dom in njegova mati jo je kar lepo sprejela. Srčne zadeve so se nadaljevale in to posebno v času, ko bi oba morala biti v šoli. Da je Mira varala starše, se je vračala proti večeru domov. Šolska oblast je seveda deklico pogrčila in dala iskati. Prišlo je vse na dan — oče je strašno vzrojil. Dal je hčerko preiskati zdravniku, pa ta ga je zagotovil, da je ostala nedotaknjena. Očeta je to nekoliko potolažilo. vendar se je zavzel, da tako ne more iti naprej. Pustil je delo v tovarni in si kupil majhno trgovino, da bi bil vedno blizu in imel deklico pod neprestanim nadzorstvom.

Uboga Mira je seveda grozno nesrečna in sama ne ve, kako se bo izkopala iz teh strašnih srčnih bolečin. Če ne bosta znala starša ubrati pravih strun, ki jih v takih primerih ni kaj lahko izbrati, kdo ve, kako se bo še izšlo z ubogo Miro?

Odkod te zgodbe?

Da si takih in podobnih zgodbic ni treba izmišljevati in jih "pisateljsko" spravljati na papir, ni da bi šele poudarjal. Preveč jih je in malokdo bo rekel, za sam za nobeno ne ve.

Navedeni dve sta pripovedovala poznavalca razmer v takozvanem "Seminarju za študiranje mladine novih naseljencev" (Seminar on Migrant Youth.)

Kaj je to?

Ustanovila je ta "seminar" univerza N.S.W. v Sydneyu in v njem se zbirajo izvedenci, ki študirajo probleme "asimilacije" — prilagoditve novih vseljencev v tej deželi. Kot že ime ali naslov seminarja pove, so se omejili zlasti na vprašanje, kako je v tem oziru z otroci in mladostniki na novo vseljenih družin.

Vprašanje asimilacije ni preprosta reč. Ne kjerkoli, seveda tudi v Avstraliji ne. Zoper naravo je, če te te kdo sili, ali če celo sam hočeš — postati Avstrelac takorekoč čez noč. Narava se upira. Izmaličil se boš. Pa zopet ni prav, če hočeš v Avstraliji živeti leta in leta, pa se vesti, kakor da nisi prečkal ogromnega morja. Nekako je treba najti most, ki veže oba kraja in te varno drži v zlati sredi — dokler — če naj kdaj do tega pride — ne požeš koreninic, ki zrastejo same od sebe, da se tega komaj zavedaš. Pa še potem ti nikakor ne kaže, da bi stare koreninice do konca spodrezal, če hočeš oostati duševno zdrav.

V tem pogledu je Avstralija sprva mnogo grešila, ko je mislila, da morajo novi vseljenci čez noč postati sto procentni Avstralci. Še zdaj dosti sli-

šimo, kako je bilo prva leta. Polagoma so se vsaj poedinci zavedeli, da to nikakor ne gre, in so začeli stvar študirati in svoje izsledke dajati v javnost.

Ustanova kot je poprej omenjeni "seminar", je pač zelo zdrav znak, da je tudi v tem pogledu v Avstraliji zelo velik napredek. Čudežev tudi taka ustanova ne bo delala, je pa vsega upoštevanja vredna. Ugotovila je že in bo še razna dejstva, ki poprečnim Avstralcem niso vzbujala drugih čustev kot zgražanje. "Novi" so taki in taki — ogibajmo se jih! Vedno bolj pa stopa v ospredje spoznanje: Pomoči so potrebni, razmislimo, kako jim pomagati!

Kar zadeva mladostnike, je seminar že doslej dognal, da se še preveč hitro "asimilirajo" in problem v resnici ni, kako hitro naj bi postali Avstralci, pač pa: kako tej naglici postaviti zavoro.

In so odkrili tudi to: trenja ni toliko med mladostniki novih naseljencev in avstralsko okolico — največ trenja je med njimi in njihovo domačo družino. To so torej njihova dognanja. Kakšna zdravila bodo mogli predpisati za odpravo te bolezn?

Verjetno ne preveč učinkovitih in splošnih. Saj je vsak poedin primer potreben posebne diagnoze. Zato je v uvodu k k temu članku govor samo o "koščku" spoznanja in o "migljaju" za očete in matere.

"MATI IN UČITELJICA" V SLOVENŠČINI

MAKS JAN JE ZAPISAL v "Družabni pravdi":
"Najznamenitejša papeška okrožnica vseh časov je pred nami v slovenščini.

"Nobena okrožnica še ni v tako kratkem času rodila toliko odmeva s strani državnikov, gospodarstvenikov in sindikalistov.

"Nobena okrožnica še ni bila lepše sprejeta od strani drugih krščanskih cerkva.

"Nobena okrožnica še ni napravila globljega vpliva na nekrščanski svet.

"Spoznavajmo Kristusov socialni nauk, ki ga uči mož, ki ga je Bog poslal in mu je ime Janez!"

To je zapisal Maks Jan, preden je izšla naslednja okrožnica: PACEM IN TERRIS — Mir na svetu. Ta je ono še posekala — posekala v vseh

Misli, June, 1963

pogledih, ki jih Maks našteva z ozirom na prvo.

Preden je pa izšla druga okrožnica, je stoprocentno držalo, kar je zapisal o njej Maks.

Imamo torej okrožnico MATI IN UČITELJICA v slovenščini.

Najlepši spomin bomo imeli na papeža Janeza XXIII., če si omislimo in prebiramo to okrožnico, ki sta jo dva profesorja mojstrsko prevedla v naš jezik.

Najlepše se bomo papežu oddolžili — razen z molitvijo zanj — če se resno poglobimo v njegov socialni nauk.

V slovenščini jo dobiš pri MISLIH — stano šest šilingov.

Iz Slovenske Duhovniške Pisarne N.S.W.

Službe božje

Nedelja 16. junija (tretja v mesecu): Leichhardt, sv. Jožef, ob 10:30.

Nedelja 23. junija (četrti v mesecu):
Sydney, St. Patrick ob 10:30.
Villawood Gurney St., ob 10:15.

Nedelja 30. junija (peti v mesecu):
Wollongong, v katedrali ob 5. popoldne.
Spovedovanje eno uro pred mašo.

Nedelja 7. julija (prva v mesecu) Blacktown ob 11.00.

Nedelja 14. julija (druga v mesecu) Sydney, St. Patrick, ob 10:30.

O BOTRIH PRI BIRMI

Vprašali so nas: Ali je lahko pri birmi isti boter ali ista botrica kot pri krstu?

Odgovarjamo: Nobenega določila ni, da bi ne smela biti. V Avstraliji škofje nimajo nič proti.

Splošni predpisi za botra so:

1. Ne more biti boter, kdor sam še ni bil pri birmi. Ne more biti boter, kdor ni pri pameti ali nima namena botrovati po določilih Cerkve.

2. Ne more biti boter, kdor ni ud Cerkve. Tudi ne, če je bil ud, pa je izobčen. Na primer: poročni pred drugoverci.

3. Za botra ne moreta biti oče ali mati svojemu otroku; tudi ne zakonci drug drugemu.

4. Med birmovanjem se mora boter birmanca dotakniti, navadno mu položi roko na ramo. Boter in birmanec naj bosta istega spola.

MOLITVENA ZVEZA SLOVENCEV

Za mesec junij priporoča moliti v čast prevs. Srcu, da bi ogroženo pravno življenje rojakov doma in po svetu zmoglo potrebno samopremagovanje. Z molitvijo združujmo majhne žrtve z namenom, da se zajezi nenravnost, ki nas v duhovnem in narodnem pogledu tira v pogubo.

POGOVOR O SVETEM PISMU

ZENIN IN NEVESTA sta bila. Prišla sta stvar urejevat za poroko.

"Sta oba katoličana?"

"Oba, kajpak".

"Sta dobro poučena v krščanskem nauku?"

"Dobro. Do birme sva se pridno učila vprašanja in odgovore v katekizmu".

"Potem nič več?"

"Ne."

"Ali sta kdaj brala sveto pismo?"

"To pa ne!"

"Pa vendar mislita, da dobro poznata duha krščanstva in vama je dovolj znano, kaj je Kristu napravil za nas in za ves svet?"

"Misliiva tako."

"Poslušajta, kaj je nekdo rekel. Kdor misli, da pozna pomen krščanstva, pa ni nikoli bral svetega pisma, je to toliko, kot če bo hotel plezati na Triglav od severne strani v samih otroških nogavicah."

Na to opazko nista nič rekla, samo začudeno sta gledala.

Pa je res tako. Katekizem je samo prav kratak posnetek krščanstva in je globoke nauke prikrojil za otroški razum. Ko človek odrasča, še tisto malo hitro pozabi, če z učenjem ne nadaljuje. Prav lahko se zgodi, da je v svojem dvajsetem letu le še po imenu kristjan. O Kristusu komaj še kaj ve, o njegovem nauku pa že kar nič. Na žalost — za mnoge mnoge tudi med nami je to čisto res.

Priporočamo sveto pismo

Najbolj važna je NOVA ZAVEZA, ki vsebuje štiri evangelije, Dejanja apostolov, Pisma apostolov in Skrivno razodetje sv. Janeza.

Dobite ga v slovenskem jeziku pri MISLIH v dvojni izdaji:

MALA IZDAJA v dveh zvezkih:

Evangeliji in Dejanja apostolov 10 šil.

Pisma in Skrivno razodetje ..... 10 šil.

VELIKA IZDAJA v enem samem debelem zvezku z obširno razlago in vsakovrstnimi pojasnili. Izšla je pred 2 leti v Mariboru in v njej so

upoštevani najnovejši znanstveni izsledki v svetopisemskih študijah. Ima tudi celo vrsto slik.

Cena temu zvezku je £2-0-0.

Stara zaveza

Sveto pismo stare zaveze je mnogo obširnejše kot nove zaveze. Tudi popolno **stara zaveza** so izdali na novo v Mariboru pred nekaj leti. Prejšnja izdaja, nad sto let stara, je že davno pošla in naš človek skoraj ni mogel dobiti stare zaveze v svojem jeziku. Zdaj jo imamo.

Izšla je v treh debelih zvezkih, prav tako z vsemi potrebnimi razlagami, pojasnili in slikami.

Cena vsakemu omenjenih treh zvezkov je £ 2-0-0.

Življenje Jezusovo.

RICIOTTIJEVO knjigo pod gornjim naslovom smo že priporočali. Izdala jo je v slovenščini Mohorjeva v Celovcu kot izredno izdanje, ki ga je treba posebej naročiti in plačati.

Zelo bi bilo priporočati, da bi brali to knjigo obenem z **NOVO ZAVEZO**, čeprav samo v mali izdaji, ki je zgoraj omenjena. Tako bi zares zajeli jedro krščanstva in bi prodrli v globino njegovega duha. Še bolje narediš, če si omisliš obenem z Ricciottijem **Novo zavezo v veliki izdaji** in obe knjigi obenem študiraš.

Potem res ne boš podoben — podobna — človeku, ki hoče v otroških nogavicah plezati — na Triglav . . .

Življenje Jezusovo stane — ..... £ 2-10-0

SLOMŠKA NA OLTAR

P. Odilo, namestni postulator

VSAK MESEC BODO PRINESLE MISLI nekaj o Slomšku, našem oltarskem kandidatu.

Ob 100letnici smrti velikega našega voditelja in škofa Slomška je bil zaključen takozvani škofijski proces, ki je nujno potreben, da je kdo uradno proglašen za svetnika, oz. najprej za blaženega.

Iz Maribora so poslali sv. Očetu ob proslavi 100letnice smrti sledeče pismo: "Sveti Oče! Pri proslavi smrti božjega služabnika škofa Antona Martina Slomška zbrani nadškofje in škofje ob zaključku škofijskega procesa o spisih božjega služabnika Slomška najponižneje prosimo Vašo svetost, da naroči prefektu Sv. Kongregacije, naj njej izročene spise božjega služabnika Antona Martina Slomška sprejme in izda odločbo o presoji teh spisov glede čistosti nauk in uvede apostolski proces v zadevi proglasitve za blaženega.

To je najiskrenejša želja Slovencev, katoliškega naroda, da bi v posnemanju božjega služabnika ohranili najdražji zaklad svete katoliške vere, ostali zvesti sveti Cerkvi in vdani Sveti Stolic.

Vaši Svetosti vdani sinovi" . . .

To pismo so dne 23. sept. 1962 v mariborski stolnici slovesno podpisali poleg mariborskega škofa dr. Maksimilijana Držečnika še nadškof iz Zagreba dr. Franjo Šeper, nadškof iz Ljubljane Anton Vovk, naslovni nadškof iz Beograda Gabriel Bukatko in apostolski administrator iz Kopra Albin Kjuder.

Misli, June, 1963

O priliki cerkvenega zbora je potoval mariborski škof v Rim in prošnje za beatifikacijo in vso zbirko Slomškovih spisov izročil na pristojnem mestu.

Ali poznamo svojega velikega buditelja Slomška? Priliko, da ga spoznamo, imamo zdaj prav lepo, ko je, ravno za 100letnico smrti in za začetek uradnega procesa izšla knjiga o Slomšku. Dobite je na spodnjem naslovu. Vezana stane 30 šit., broširana eno funto. Naročajte pri: P. Odilo Hajnšek OFM, 66 Gordon Street, Paddington, N.S.W.

NEW SOUTH WALES

Richmond. — Spet se mi je zgodilo, da zaman čakam na majsko številko MISLI. Če se ne motim, je bilo lani prav tako, če ne za maj, pa morda za junij. Ali je krivda na upravi ali na pošti? Ne morem razumeti, kako pride do tega. Ali se ne zdi čudno tudi vam tam v Sydneyu pri MISLIH? Vem, da mi boste majsko številko zdaj po sebe poslali in se zahvaljujem že naprej. — Z. Noč.

V odgovor: Nam se taka reč nič čudna ne zdi, smo je preveč vajeni. Kje je krivda, pa je navadno skoraj nemogoče dognati. Mi vemo samo to, da se pomota (ali tudi nerodnost) lahko naredi na 99 načinov, način za pravilno pot je pa samo eden. Tega se skušamo držati, pa včasih nam zastavi pravilno pot drobec iz tevilke 99, pa smo tam. No, hvala, da se daste pogovoriti. — Ur.

Queanbeyan. — Prav lepo se zahvaljujem za redno pošiljanje MISLI in ameriškega mesečnika Ave Maria z velikim veseljem prečitamo od prve do zadnje strani in potem to in ono vmes še večkrat. MISLI so zares lepe in podučljive. Dragocene za nas Slovence, ki smo razkropljeni po tej širni Avstraliji. Posebno ta zadnja leta so se zelo polepšale po obliki in vsebini. Pa tudi Ave Maria prinaša veliko lepih reči, da je veselje čitati. Bog daj, da bi še z večjim uspehom mogli nadaljevati to dobro delo za nas in krepko premagovali vse težave. Prav iz srca bi privoščila našim lepim listom, da bi doživeli stoletnico obstanka. Iskren pozdrav. — **Naročnica N.N.**

Sydney. — Na vaše težave s pošto sem se spomnila, ko sem brala v Sydney Morning Heraldu naslednjo notico: Hitra pošta. Dne 18. maja je Miss Rosemary Fountain oddala v Hong Kongu na pošto pismo za svojega očeta v Kandosu, N.S.W. Pismonoša je prinesel pismo očetu dne 20. maja in obenem več pisem, ki so bila dana na pošto v Sydneyu dne 17. maja. — **Kranjska Micka.**

VICTORIA

Pascoe Vale. — Pošiljam rešene uganke v majski številki. Poslal sem pred časom tudi rešitev aprilskih, zraven pa eno križanko, pa morda pisma niste dobili. Ali je bilo zato, ker ima tisti sydneyški pismonoša tako rad debele kuverte, ki so naslovljene na MISLI? No, to pot se je pod nosom obrisal in odšel golih rok. Preveč pa ne smem sumiti, morda je pa ostalo kje v uredništvu med pošto zamešano in tako moje slavno ime ni prišlo v majski številki med reševalci. Saj menda niste mene postavili pod malo veljavno ime — Nobeden . . . Pozdravlja **Jože Grilj.**

Pripomba: Žal, res nismo prejeli. Pošta nam takih izostankov še vedno ne zna pojasniti. — Ur.

Melbourne. — Namenila sem se bila, da ne bom nič odgovorila Kraljičevi Ivanki v Ameriki. Napisala je lepo, nič ne rečem, pa sem se ob branju njenega dopisa nekam neprijetno počutila. Dr. Trstenjak pa tudi kar naprej tako piše, da vse leti bolj na ženske kot na moške. To mi ni dalo miru, ker sem še prepričana, da je mož glava. Če zakon ni v redu, se meni zmerom zdi, da je treba pomisliti na stari pregovor, ki pravi: Riba pri glavi smrdi. Torej bi bilo treba glavo pošteno oprati, pa bi bilo bolje. Oni dan smo pa govorile s prijateljicami o tej zadevi v MISLIH in Trstenjakovi knjigi, pa sem jaz povedala ta pregovor. Prijateljice so se mi smejale in ena je rekla: Tisti pregovor je že dober, jaz sem se pa spomnila na drugega, ki pravi: Žena podpira tri vogle pri hiši. Če pri hiši, gotovo tudi v zakonu — kaj praviš? Kaj naj pa rečem? In ona je nadaljevala: Vidiš, kako veliko nalogo daje pregovor ženi, pa tudi veliko veljavo. Morda ima dr. Trstenjak vendar prav, ko pere bolj tiste tri stebre. Sama veš, da ni brez potrebe. Na to sem umolknila in moj pregovor je izgubil na svoji veljavi. Torej draga Ivanka Kraljič, ti imaš menda le bolj prav kot jaz, ki sem godrnjala. Bodi pozdravljena in še kaj nam napiši! — **Marija N.**

"Pismo iz Avstralije" v Argentino

Napisal ga je rojak Janez Primožič v Brisbanu in objavila Svobodna Slovenija v Buenos Airesu v aprilu 1963. Redki so dopisi iz Avstralije v slovenskih publikacijah po svetu, zato mislim, da tudi nas zanima, kaj se da o Avstraliji napisati. Podajamo tu samo izveček iz Primožičevega dopisa ali "Pisma" v informacijo našim bralcem in bralkem. — Ur.

ČAS JE, DA SE KOT STALNI NAROČNIK (na Svobodno Slovenijo) oglasim in poročam nekaj novic zlasti iz tukajšnje zvezne "Kraljičine dežele", (drugi jo imenujejo "sončno deželo") in njenega glavnega mesta polmilijonskega Brisbana.

V prvi vrsti moram potrditi prejem pet ZBORNIKOV. Ker imam vse ZBORNIKE od 1. letnika naprej in zasledujem njegov razvoj, si lahko ustvarim mnenje glede njegove oblike in vsebine. Zbornike sem z lahkoto oddal, saj niso več neznanka tukajšnjim prijateljem, ki so njegovi redni odjemalci.

Geografski položaj Avstralije je zelo različen, ako se vzame dejstvo, da bi v njen okvir lahko stisnili domala vso Evropo. Temu vzporedna je tudi klima. Na severu, na svetovno znani špiči, ki poriva svoj nos pred samo Novo Gvinejo, vlada tropično podnebje in so tam kraji naseljeni le z nekaj desetimi ljudmi, pa še ti so le domačini — aborigini.

Večina prebivalstva Avstralije je naseljena le ob obalnem pasu vzhodne, južne in zapadne obale, medtem ko je severozapadna in severna obala — kakor tudi notranjost — še prazna. Prebivalstvo je večinoma v glavnih mestih Zveznih držav: Sydney, Melbourne, Brisbane, Adelaide, Perth — a Hobart, glavno mesto otoka Tasmanije, šteje nekaj deset tisoč ljudi. Saj ima vsa Tasmanija komaj toliko prebivalcev kot mesto Brisbane.

★

Avstralija je zlasti po zadnji vojni sprejela v svoje grlo menda prav vse narodnosti, razen azijskih in afriških plemen. Zaradi tega moraš biti v pogovoru na javnem prostoru zelo previden, ker ne veš, kdo stoji poleg tebe. Pripetilo se mi je že, da nisem vedel, s kom govorim, dokler me ni vprašal, kje mi je tekla zibelka. Taki in podobni primeri se dogajajo često.

Avstralci se radi ponašajo s svojo "free country", kar pa mislim, da je v nekaterih pogledih še preveč "free". Mi sedanji priseljenci radi povemo

Avstralcem, da oni niso v pravem smislu Avstralci, nego le po tukajšnjem rojstvu, saj njihovi pradedje so isto prišli kot priseljenci, večinoma kot pregnanci iz Anglije. Pravi Avstralci so domačini — črnci. Ti pa so bili zlasti v Tasmaniji kruto iztrebljeni, drugod pa se vendar v zadnjem času njihovo število polagoma dviga zaradi boljšega življenjskega standarda. Polagoma jim dajejo tudi politične pravice, na kar nemalo vpliva svetovno javno mnenje.

Tudi razvoj na bližnjem severu, ustanovitev neodvisnih držav, zlasti Indonezije, je pripomogel, da so končno domačini dobili človeku podobno življenje. Seveda v notranjosti še naletiš na kameno dobo in nomade.

S prvim majem bo Avstralija prvič imela suhozemno mejo in sicer na Novi Gvineji, delili si je losta z Indonezijo, ki je najbližja, pa tudi dvomljiva sosedja.

★

V morju ostalih narodnosti se kulturno udeležujemo tudi Slovenci, dasiravno nas uradna Avstralija pozna, kar mislim za pravilno, le za Jugoslovane, kar pa nas pride z onkraj meje, pa za Italijane in Avstrijce in se nekateri tudi tako predstavljajo in hočejo skriti narodnost. Zlasti v večjih mestih smo združeni v društvih in klubih, ki po svoje životarijo in drobijo že tako razdrobljeno čredo. Ni enotne organizacije, ki nas bi vodila k enem cilju, in bo do tega menda težko priti.

Slovenci se hitro navdušimo za eno stvar, pa se prav tako hitro ohladimo. Najboljši primer za to je Melbourne: leta in leta so zbirali za Slovenski dom, navdušenja ni manjkalo, a komaj je bil kupljen in še ne izplačan, so se pokazali pomisleki, češ, ni potreben dom, nego le dvorana. Isto je bilo v Sydneyu, kjer sta bila v nekaj letih kar dva Slovenska doma, a danes ni niti enega.

"MISLI" so se krepko zasidrle, dasiravno komaj tisoč naročnikov še davno ne dosega domnevanih deset tisoč avstralskih Slovencev. Izhajali sta že dve drugi slovenski glasili, obe sta po nekaj številkah skrivnostno zamrli. Z novim letom je društvo v Melbourneu prešlo z razmnoženega glasila VESTNIK v tiskan mesečnik, ki naj bo bolj laičen, a ne konkurenčen list "MISLIM". Navdušenja nad njegovim rojstvom ne manjka, znano pa je, da je težje obstati nego začeti in le želeli je, da bi si VESTNIK pridobil zaupanje in srca rojakov.

★

Glede gospodarskega stanja je Avstralija v zadnjih mesecih v mnogo boljšem položaju, nego je bila v prilično istem času lanskega leta. Mnogi so prepričani, da si je brez potrebe nakopala sama gospodarsko krizo, kar jo je stalo mnogo ugleda

pred zunanjim svetom, zlasti v emigrantskih krogih, ko niso več gledali nanjo kot na obljubljeno deželo. Vseljevanje se je močno skrčilo. Upanje imajo na Angleže, vsak se mora obvezati za nastavitev za dve leti, da dobi pravico do skoraj brezplačnega prevoza, javna tajnost je tudi, da se jih večina po tem roku tudi vrača, a pozneje isti ponovno pridejo, dasiravno morajo plačati veliko večjo prevoznino.

Vreme smo imeli zelo muhasto, vsaj tu na severu. Še v božičnem in novoletnem času, ko bi moralo vladati tradicionalno "pasje" podnebje, nas je nebo blagoslovilo z obilnim dežjem. Tako dopustniki in letoviščarji, ki vsako leto ob višku poletnega časa napolnijo obalo "zlatega Queenslanda", so kaj slabo odrezali. Saj ne samo deževje, pridružil se je še vihar, ki je odkrival strehe, podiral drevesa in mnogi so ostali tudi brez šotorov. Tudi Brisbane je občutil nekaj tega, a ne v polni meri. Zahvaliti se moramo dejstvu, da ne leži direktno ob morju, z njim ga veže le istoimenska reka.

DELAVSKI KAPLANI

(s str. 163)

lujejo po tovarnah, poročajo centrali o svojih izkušnjah, uspehih in neuspehih, se tam med seboj posvetujejo in dobivajo nadaljnja navodila za delo.

Vsak kaplan mora seveda imeti dovoljenje za delovanje te vrste od svojih cerkvenih predstojnikov in tudi njim poročati, toda to je njegova privatna dolžnost. Plačuje kaplane misijonska centrala, ne sprejemajo plačila ne od podjetnikov ne od delavcev, da ne bi kdo dejal: podkupljeni so. Misijonska centrala apelira na vso javnost za darove in upa za prva tri leta zbrati 60.000 funtov. Denar ne bo zgolj za plače kaplanom, ampak za vse potrebe misijonske centrale in njenih dobrodelnih namenov.

Odgovornost za misijonsko centralo in njeno delo ne sloni zgolj na ramenih kaplanov. V odoboru so tudi zastopniki organiziranega delavstva in podjetnikov. Od katoličanov sta v centrali poleg že omenjenega Fathra Smiha dva laika: F. Broderick in V.J. Collins.

Kako dobijo kaplani pooblastilo za vstop v tovarne? Pogodijo se najprej z vodstvom, potem z zastopniki unij. Če pogajanja ugodno potečejo, jih končno predstavijo delavstvu in stvari gladko stečejo. Bajе jih še nobena tovarna in odklonila,

Misli, June, 1963

★

Vsak, kdor je le malo pravičen, mora priznati, da mu "free country" Avstralija materialno nudi morda veliko več nego sam rojstni kraj. Imamo med nami trgovce, razne obrtnike, ki s svojim blagom in imenom jamčijo za prvovrstno blago in dobro postrežbo, naravno: pogoj je znanje jezika. So pa tu — kakor povsod — nergači, ki jim tudi "zlato tele" ne bi bilo po volji, saj delati je treba povsod in nobena stvar ne zleti sama v usta.

Hvala Bogu, še ne poznamo revolucij in večjih nemirnov, vse se odvija s pravo angleško hladnokrvnostjo, kar zelo pomirjevalno vpliva na vseljence. Vsaka narodnost lahko v tisku širi svojo besedo, vsaka verska ločina lahko svobodno širi svoje prepričanje, tudi "javna tribuna" je odprta vsakemu, da se osebno izrazi za ali proti in pove svoje mnenje.

V upanju, da bodo naši rojaki zopet dobili majhen pogled na tukajšnjo zemljo, pozdravljam. — Primožič Janez.

le premalo jih je še, ker je vsa reč šele nekaj eksperiment, pravijo.

Vendar je pa že v načrtu, da se bo podobno delo začelo tudi v drugih velikih industrijskih mestih, ker skoraj ni dvoma, da bi se ne obneslo. Ker so kaplani popolnoma neodvisni, bodisi od podjetji bodisi unij, na drugi strani pa vsestransko izobroženi za svoje poslanstvo, uživajo zaupanje vsepovsod.

Vrhu vsega drugega je poudarek tudi na tem, da je tako medversko sodelovanje kaplanov s papeževе ideje o zbliževanju in končnem ujedinjenju razklanih krščanskih cerkva.

Richmond. — Mislim, da ni bilo res, samo nagajivost je. Trije dečki so našli med igro na travniku novec za dva šilinga. Sprli so se, čigav bo. Vsak je trdil, da ga je prvi videl. Počasi so se pogodili, da ga bo dobil tisti, ki bo povedal največjo laž. Izmišljevali so se vse mogoče, pa nobena laž se jim ni zdela dosti velika. Mimo je prišel penzionist in poslušal. Zazdelo se mu je, da taka igra za otroke ni koristna. Pri njej se naučijo lagati. Ustavil jih je in rekel: Fantje, ko sem bil jaz majhen deček, nisem nikoli zinil laži. Tedaj so vsi dečki z enim glasom zavpili: To je največja laž! In so mu dali najdeni denar. — Neža Berk.

ŠE ENA O MENIŠEVCIH

Jaka Debevec

BI ENO Povedal, kako dobri gospodarji da so Meniševci. Takih jih ni bilo. Kaj vem, če so še dandanašnji, ampak njega dni so bili. Kar vzemimo starega Grmka za zgled, pa boste videli, kaj se to pravi. Dva cela grunta je pogonal, pa je bil, predno je umrl, kar na dobrih nogah tako, da je imel njegov sin (ki je doma imel) spet dva grunta. To se reče, da je gledal na gospodarstvo.

Kako je gledal na gospodarstvo je bil nepobiten zgled Kotnikov Matevž. Saj jaz ga nisem poznal, samo slišal sem o njem in se mi zdi vreden, da ga tukajle postavim na prvo mesto.

Primerilo se je, da mu je krava crknila. Mlade detelje se je bila nažrla in je niso o pravem času pregnali, da bi ji odleglo. Vlegla se je, močno sopla in po njej je bilo. Matevž je tarnal in tožil, da nikoli tega. Kdo ne bi, vas vprašam, če mu crkne najlepša krava. Ves potrj je bil in žalosten.

Ampak kadar koga ena nesreča potiplje, ga še druga. Nikoli ne pride v vas samo ena. Tudi pri Matevžu je bilo tako. Osem dni zatem mu je umrla žena. Morda bi kdo mislil, da bo zdaj Matevž tulil in se skliceval nad veliko krivico, ki se mu godi na tem svetu, in kaj da je storil, da ga tako tiplje. Pa ni, ne tako kot za kravo. V nekaj dneh potem, ko je ženo pokopal, je bil že pri Bonaču in je veselo prepeval in popival, če si ga spomnil na rajnco ženo, ampak takoj je bil ves v solzah, če si ga spomnil na kravo.

Meniševski gospodarji so mu očitali, da ima zakrknjeno sree in da se obnaša kot nihče, ko vriska in poje, če ga kdo spomni na ženo, pa tar na in pretaka bridke solze, če nanese pogovor na kravo. Blažonova Mica je odločila, da ne more biti drugača, kot da je Matevž obseden od same hudobe, ki je tak.

Matevžu je bilo nazadnje to odveč, pa je neke nedelje večer pri Bonaču razložil, ko se je dodobra raznel, Meniševcem svoje občutke do žene in do krave. Takole je dejal:

“Ko mi je krava crknila, mi ni nihče ponujal druge. Ko mi je pa umrla žena, ki se ima zdaj gotovo boljše na onem svetu, kakor se je imela pri meni, so se pa takoj oglasili, posebno ženske, da vedo za drugo in da ima ta in ta polno skrinjo križavcev. Ali ni to velika razlika, vas vprašam?”

Vsi so mu potrdili, da ima Matevž, če se prav vzame, prav, ker žena se lahko dobi, deset na en prst magari, krava pa ne drugače kot za denar.

MAJSKE UGANKE REŠENE

1. Križanka.

Vodoravno: 1 satelit — 8 klapa — 9 zeti — 10 ta — 11 ua — 12 tok — 13 str — 14 on — 15 PI — 16 Kras — 18 mreža — 19 svinjak.

Navpično: 1 SKZ — 2 Aleuti — 3 Tatar — 4 epi — 5 la — tlak — 10 tonaža — 12 torej — 13 spis — 16 Krn — 17 sak — 18 mi.

2. Računstvo

8	8	8
	8	8
		8
		8
		8
<hr/>		
1	0	0

3. Vprašanje

Ne moreš se poročiti, ker si — mrtev!

4. Kdo ali kaj?

Lučka.

Rešitve poslala (samo): Franc Koren in Jože Grilj (razen svoje.)

NADALJNI DAROVI ZA SKLAD

£ 2-10-0: Vinko Molan, Neimenovan;

£ 2-0-0: Anton Brne, Anton Pašič;

£ 1-0-0: Stane Kale, Jožef Štemberger, Alojz Žižek, Zv. Sambolec, Janko Pirjevec, Emil Benko, Štefan Boželcey, Marija Urbas, Mirko Cuderman, Stane Vrbnjak, Anton Cevec, Marg. Kosmina, Ježe Marin, Franc Danev, Janez Ritoč, Jože Cej;

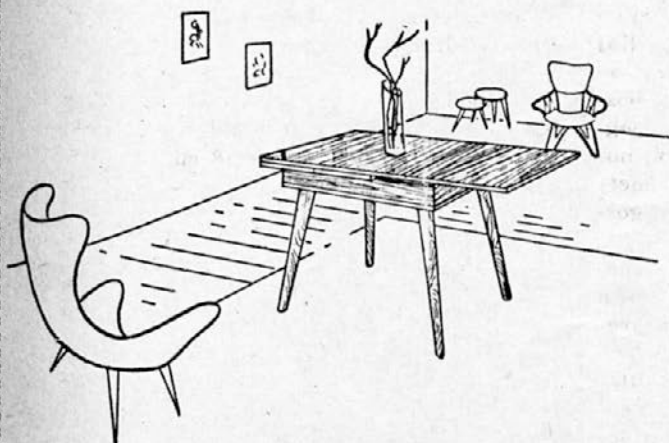
£ 0-10-0: Marijan Hrib, Anton Jesenko, Ivanka Student, Ivanka Mirkovič, Marija Prelec, Slatko Tajnšek, Marjan Potočnik, Ivan Žele, Ida Zorič, Branka Iskra, Miha Brkovec, Karl Perko;

£ 0-5-0: Franc Kovač.

Prisrčna hvala! — Pošiljke naročnine so postale nekam redke. Pa ne da bi jih spet kdo prestregal med potjo? Prosim, zapomnite si dobro, kdaj ste poslali. Ako najkasneje v tednu dni prejmete potrdilnice (navadno zavite v kako priloženo berivo), je to znamenje, da je nekaj narobe. Upam, da nihče ne pošilja gotovine brez registracije na pošti. Kar je od novega leta “izginilo” pošiljk z Money Ordrom, smo doslej vse dobili nazaj — z duplikati. — Upravnik.

HOLROYD FURNITURE CO.,
403 GUILDFORD ROAD, GUILDFORD

BOGATA IZBIRA:

POPUST IN LAHKI POGOJI ZA ODPLAČEVANJE NA OBROKE.

REDNA POSTREŽBA, POPOLNO ZADOLJSTVO.

KADAR KUPUJETE POHIŠTVO, OBRNITE SE NA NAS

Tel.: 632-9951

Jedilne sobe
Ure vseh vrst
Spalne sobe
Televizijski in tračni aparati
Igrače vseh vrst
Namizni prti in prtichi
Aparati za britje in striženje

Aparati hladilni in sušilni
Linoleji vseh vrst
Božje slike in kipi
Importirane brušene vaze
Naslonači in ležalni stoli

Preproge in zavese
Otroške postelje in vozički
Radijski in gramofonski aparati
Sprejemne in samske sobe
Električni lustri in svetilke
Kuhinjske omare, mize in stoli

N A Š A K N J I G A

Knjiga je najzgovornejša priča, da se narod zaveda sebe, da živi, da hoče živeti. V njej je ohranjena narodna preteklost, naša usoda, kakor se je preoblikovala iz stoletja v stoletje. Živa in čista beseda naših največjih mož, njih misli in čustva, njihova pretresenost pred veličastnostjo svetovnega dogajanja, skrb in bolečina, njihov pogum, njihova borba in neomahljiva vera v bodočnost — vse to je ujeto v knjige in spravljeno nam

in potomstvu v potrdilo in bodrilo. Brez knjige bi bil narod brez spomina, zakaj ustno izročilo se menja od osebe do osek in od dobe od dobe, polagoma usiha in se naposled porazgubi. Kar je zapisano v knjigo, ostane iz roda v rod, in vsako pokoljenja zajema iz teh virov tisto, kar je v njih životvornega in oplajajočega. Preteklost v tem smislu ni gnila voda, in poseganje vanjo ni sentimentalno izprehajanje po romantiki, temveč pretakanje čvrstih sokov v struje današnjosti in realnosti.

OTON ŽUPANČIČ

Snazne lepe sobe z vso postrežbo za izletnike, kopalce, letoviškarje.

"BLUE WATERS"

gostišče med Sydneyem in Palm Beachem
Izborna kuhinja, bus pred poslopjem,
do prodajalen 3 minute.

1687 Pittwater Road, Mona Vale.

Tel. XX 3626

Priporoča se H. Stanojkovič

ADVOKAT — SOLICITOR

I.S.D. RAKIN

141 William St., Kings Cross

Tel. 31-56-32

Strokovnjak za jugoslovansko pravo,
svetovalec v vseh zadevah.

Stranke sprejemam vsak dan od 8 — 6,
ob sobotah in nedeljah od 8 — 12

DARILNE POŠILJKE

živil in tehničnih predmetov (bicikle, motocikle, mopede, radijske in televizijske aparate, frižiderje itd)

ZA SVOJCE V DOMOVINI

pošilja tvrdka

STANISLAV FRANK CITRUS AGENCY

74 ROSEWATER TERRACE
OTTOWAY, S. A.

Telefon: 4 2777

Telefon: 4 2777

SOLIDNOST — POPOLNO JAMSTVO — BRZINA —
SO ZNAČILNOSTI NAŠEGA POSLOVANJA.

Dr. J. KOCE

Tel. 28-2311
87-3854

G.P.O. Box 670, PERTH, W.A.
(196 William St., Perth, W.A.)

Tel. 28-2311
87-3854

1. ČE HOČETE ZAJAMČENO, SOLIDNO IN HITRO POSTREŽBO GLEDE DARILNIH POŠILJK Z ŽIVILI, ZDRAVILI IN TEHNIČNIMI PREDMETI (RADIO APARATI, MOTORNIMI KOLESI, BICIKLI ITD.)
2. ČE HOČETE DOBITI SEMKAJ SVOJO ZAROČENKO, SORODNIKA ITD. POVDAJAMO, DA IMA DR. KOCE PO TUKAJSNJIH ZAKONSKIH PREDPISIH PRAVICO DAJATI INFORMACIJE GLEDE VPOKLICA OSEB V AVSTRALIJO.
3. ČE HOČETE PRAVILNE PREVODE SPRIČEVAL, DELAVSKIH KNJIŽIC, PO-OBLASTIL, TESTAMENTOV ITD. PRODAJAMO SLOVARJE IN VADNICE ANGLEŠKEGA JEZIKA.

Zastopnik za N.S.W. Mr. R. OLIP, 65 Moncur St., Woollahra, N.S.W.
Tel. 32-4806

Zastopnik za Viktorijo. Mr. J. VAH, 2 Kodre Str., St. Albans, Vic.
Tel. 65-9378